

FILOZOFIA

SZTUCZNA INTELIGENCJA

PSYCHOLOGIA

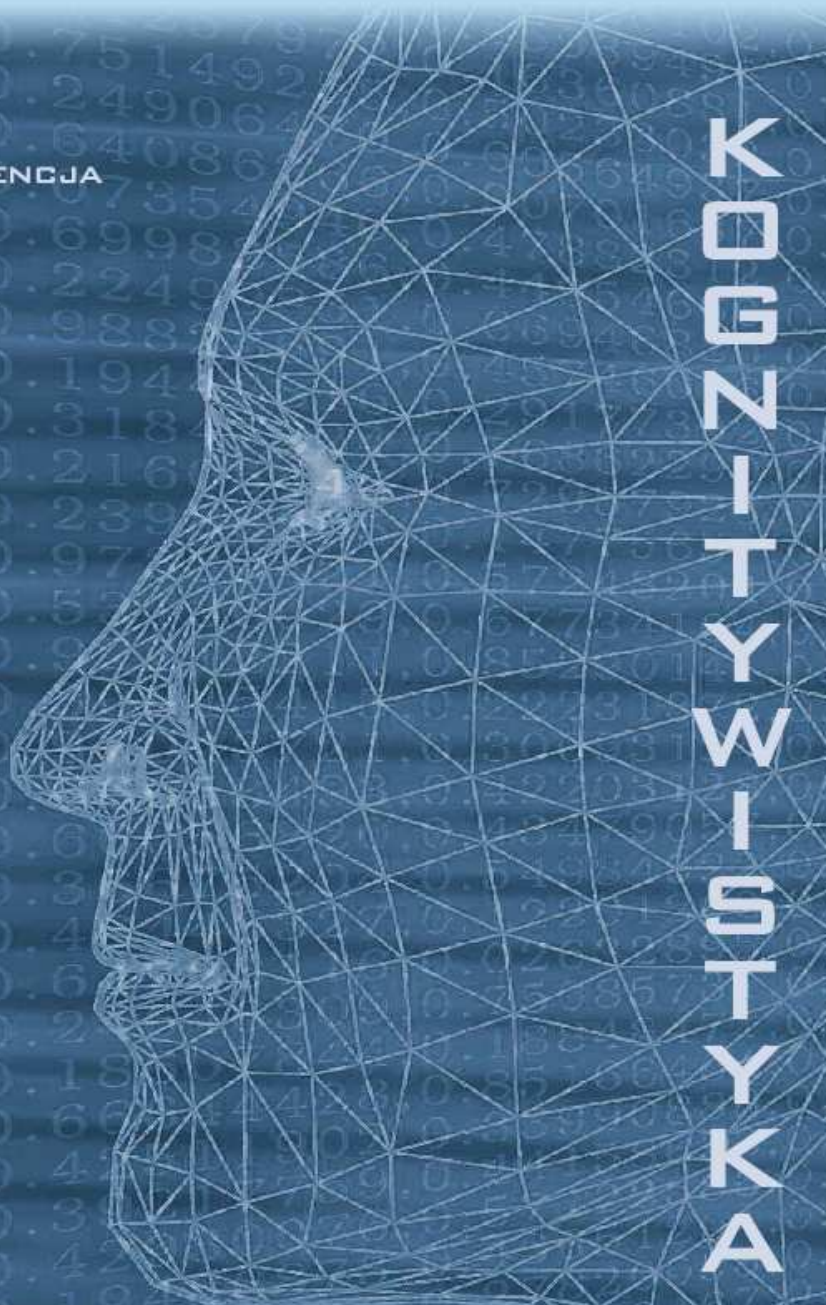
NEUROBIOLOGIA

ANTROPOLOGIA

LINGWISTYKA

INFORMATYKA

KOGNITYWISTYKA

UNIwersytet Jagielloński
Instytut Filozofii

kognitywistyka uj

KATALOG KURSÓW

NA ROK AKADEMICKI 2011/12
WRAZ Z NOWYM REGULAMINEM STUDIÓW

STUDIA STACJONARNE I STOPNIA

UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI

InstYTUT FILOZOFIi

KOGNITYWISTYKA

KATALOG KURSÓW
NA ROK AKADEMICKI 2011/2012

STUDIA STACJONARNE I STOPNIA
PROWADZONE WE WSPÓLPRACY
Z AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZĄ

kognitywistyka uj

KRAKÓW 2011

System ECTS w Instytucie Filozofii UJ został wprowadzony
przy wsparciu Komisji Europejskiej UE
w ramach Programu Tempus PHARE
Joint European Project Grant JEP-13253-98

RADA REDAKCYJNA KATALOGU

Zakład Kognitywistyki

REDAKTORZY

Józef Bremer, Adam Chuderski, Grzegorz J. Nalepa

ZEBRANIE MATERIAŁÓW

Błażej Skrzypulec, Tomasz Szubart

OKŁADKA

Sebastian Stankiewicz

SKŁAD I ŁAMANIE

Tomasz Smoleń

Spis treści

Informacje o Uniwersytecie Jagiellońskim	5
Wydział Filozoficzny	11
Filozofia i kognitywistyka w Uniwersytecie Jagiellońskim	13
Instytut Filozofii UJ	17
Pracownicy Instytutu Filozofii	20
Co to jest ECTS?	23
Regulamin studiów w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego	25
Program zajęć z kognitywistyki w semestrach I–VI	27
Opisy kursów prowadzonych w semestrach I–IV	35
Kursy dedykowane do wyboru	69
Studium Pedagogiczne	95

Informacje o Uniwersytecie Jagiellońskim

JM Rektor UJ: Prof. dr hab. Karol Musioł

Prorektorzy UJ:

Prof. dr hab. Piotr Tworzewski — ds. rozwoju

Prof. dr hab. Andrzej Mania — ds. dydaktyki

Prof. dr hab. Michał du Vall — ds. polityki kadrowej i finansowej

Prof. dr hab. Szczepan Biliński — ds. badań i współpracy międzynarodowej

Prof. dr hab. Wojciech Nowak — ds. Collegium Medicum

Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków, Polska;

Tel.: 12 422 10 33 (poniedziałek — piątek, godz. 9.00 – 14.00);

faks: 12 422 32 29;

e-mail: info-dwz@adm.uj.edu.pl

www: www.if.uj.edu.pl/links

Uczelniany koordynator ECTS

dr hab. Marek Frankowicz

Wydział Chemii, ul. R. Ingardena 3, 30-060 Kraków;

tel.: 12 633 63 77; faks: 12 634 05 15;

e-mail: frankowi@trurl.ch.uj.edu.pl

Opis ogólny

Miasto Kraków

Kraków, była siedziba królów Polski, to jedno z najpiękniejszych miast Europy. Dzięki temu, że miasto uniknęło zniszczeń podczas II wojny światowej wszystkie zabytkowe budowle zachowały się w doskonałym stanie, świadcząc o jego ponad tysiącletnich dziejach. Obecnie Kraków to miasto liczące prawie 900 tysięcy mieszkańców, będące kulturowym, naukowym i administracyjnym centrum z 11 wyższymi uczelniami, wieloma teatrami, kinami, klubami, operą i filharmonią oraz licznymi muzeami i galeriami sztuki.

Uniwersytet Jagielloński – przeszłość i terażniejszość

Akademia Krakowska (Alma Mater Cracoviensis) założona została przez króla Kazimierza Wielkiego w roku 1364. Trzydziesty ósmy uniwersytet w Europie i drugi (po Pradze) w środkowowschodniej części kontynentu, przez ponad dwieście lat był najbardziej wysuniętym na wschód uniwersytetem w Europie.

Odnowienie Alma Mater Cracoviensis nastąpiło w roku 1400 dzięki donacji królowej Jadwigi i króla Władysława Jagiełły. Był to zarazem początek bujnego rozwoju uczelni. Od założycieli tej dynastii pochodzi jej obecna nazwa: Uniwersytet Jagielloński. Dzięki osiągnięciom w naukach prawnych oraz propagowaniu nowych idei w naukach przyrodniczych i filozofii Uniwersytet począwszy od połowy piętnastego wieku stał się sławny daleko poza granicami Polski. Przez wieki uczelnia przyciągała studentów z innych krajów. Wśród studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego byli m.in. Mikołaj Kopernik (1491–1495) i papież Jan Paweł II (1938–1939, 1942–1946).

Obecnie Uniwersytet Jagielloński jest podzielony na 15 wydziałów: Wydział Prawa i Administracji, Wydział Filozoficzny, Wydział Filologiczny, Wydział Polonistyki, Wydział Historyczny, Wydział Matematyki i Informatyki, Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej, Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, Wydział Chemii, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych, Wydział Lekarski, Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii, Wydział Farmaceutyczny, Wydział Ochrony Zdrowia

Wydziały są na ogół podzielone na instytuty, katedry i zakłady. Niektóre jednostki działają poza strukturami wydziałów.

Uniwersytet Jagielloński jest instytucją państwową posiadającą autonomię, gdy idzie o określanie celów, do których dąży i ustalanie metod ich osiągnięcia.

Uczelnią kieruje Rektor i Senat, a każdym wydziałem Dziekan i Rada Wydziału. Rektor i Prorektorzy są wybierani na okres trzech lat przez Radę Elektorów reprezentującą całą wspólnotę akademicką: profesorów, asystentów, pracowników administracji i studentów. Dziekani są wybierani na taki sam okres przez odpowiednie Rady Wydziałów.

Liczba studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego

(w tym studenci *Collegium Medicum*). Stan na 30 listopada 2010:

ogółem:	50564
studia stacjonarne:	31697
studia niestacjonarne:	13116
studia podyplomowe:	3069
studia doktoranckie:	2682

Liczba prowadzonych kierunków i specjalności

kierunków	58
specjalności	129

Liczba pracowników naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego

(w tym *Collegium Medicum*). Stan na 31 września 2009:

ogółem:	7083
nauczycieli akademickich	3614
profesorów tytularnych	478
doktorów habilitowanych	526
doktorów	1881

Pozostałe dane: www.uj.edu.pl/dispatch.jsp?item=uniwersytet/statystyka.jsp3.

Kalendarz akademicki

W Polsce kalendarz akademicki jest podzielony na dwa 15-tygodniowe semestry: zimowy (od początku października do końca stycznia) i letni (od połowy lutego do początku czerwca). Po każdym semestrze następuje około dwutygodniowa sesja egzaminacyjna, a semestry rozdzielone są dwutygodniową przerwą zimową. Istnieją również dodatkowe przerwy: dwutygodniowa przerwa w czasie świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku oraz tygodniowa przerwa w czasie Świąt Wielkanocnych.

Procedury przyjęć i zapisów

- (a) Rekrutacja na studia stacjonarne I stopnia odbywa się na podstawie świadectw maturalnych. Rekrutacja przeprowadzana jest centralnie i odbywa się drogą elektroniczną. Dalsze informacje na temat rekrutacji na stronie UJ: <https://www.erk.uj.edu.pl/>
- (b) Studenci, którzy chcą studiować w Uniwersytecie Jagiellońskim w ramach europejskich programów wymiany studentów muszą być studentami jednego z uniwersytetów partycypujących w programie. Wymagane jest również, aby koordynatorzy tak własnej, jak i goszczącej uczelni aprobowali przewidziany w czasie realizacji wymiany program studiów. Znajomość języka polskiego nie jest koniecznym wymaganym. Studenci korzystający z programu ECTS muszą składać pisemne aplikacje do instytutowych koordynatorów Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Studenci zagraniczni przyjeżdżający do Krakowa muszą rejestrować się jako

studenci-goście w Biurze Obsługi Studentów Zagranicznych (email: admissions@adm.uj.edu.pl), Collegium Novum (pokoje 031, 032), ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków, tel.: 12 663 15 46; 12 663 15 47; 12 663 11 06; faks. 12 663 15 45. Kierownik: mgr Mirosław Klimkiewicz, email: klimkiewicz@adm.uj.edu.pl, tel. 12 663 11 06. www.uj.edu.pl/ISOoffice/kontakt.html. \ Po przybyciu, student powinien sprawdzić w tym biurze, kiedy i gdzie może odebrać poświadczenie zapisu, które jest konieczne do przyjęcia na wydział/institut oraz do otrzymania zezwolenia na pobyt na okres studiów.

- (c) Obywatele państw, które podpisały porozumienie o ruchu bezwizowym z Polską mogą przebywać w Polsce bez wiz tylko przez czas określony w umowie i tylko w celach turystycznych. Aby otrzymać wizę uprawniającą do pobytu na okres studiów studenci przyjeżdżający do Polski powinni przedłożyć w Wydziale Spraw Obywatelskich, Oddział Wiz następujące dokumenty: paszport, deklarację uzasadniającą pobyt w Polsce oraz dokument uniwersytecki dostępny w Biurze Współpracy Międzynarodowej UJ.

Adres: Wydział Spraw Obywatelskich, Oddział Wiz, ul. Sebastiana 9–11, 31-049 Kraków (pok. 119), tel.: 12 422 09 13, faks: 12 422 30 19.

- (d) Dokumenty studenckie: Po zapisaniu się każdy student otrzymuje: [1] legitymację studencką. Legitymacja zaświadcza, że jej posiadacz jest studentem, uprawnia ona również posiadacza do zniżkowych biletów na autobusy miejskie/tramwaje/pociągi oraz do innych zniżek. [2] książeczkę zdrowia, która uprawnia posiadacza do bezpłatnej opieki medycznej (zobacz: Zdrowie i Ubezpieczenia). [3] indeks, który, oprócz protokołów egzaminacyjnych, jest jedynym dokumentem, zawierającym informacje o zdobytych ocenach i punktach.

Koszty utrzymania

Szacunkowe koszty utrzymania na poziomie minimum socjalnego

(skromny budżet w przybliżeniu na miesiąc) 850,00 PLN

Rachunki bankowe

Studenci zagraniczni przebywający w Polsce mają do wyboru dwa rodzaje rachunków bankowych: [1] Polski rachunek osobisty. Do jego założenia potrzebny jest jedynie paszport i pismo Biura Obsługi Studentów Zagranicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego potwierdzające posiadanie statusu studenta i określające wysokość stypendium. [2] Walutowy rachunek osobisty. Poza paszportem konieczne jest dostarczenie deklaracji celnej (proś o nią podczas przekraczania granicy). Deklaracja celna musi zawierać oświadczenie, ile pieniędzy przywozisz do Polski. [3] Karty kredytowe Visa, Master Card, Maestro, American Express są powszechnie akceptowane w hotelach, biurach turystycznych, bankach, placówkach handlowych i usługowych we wszystkich miastach w Polsce.

Zakwaterowanie

Studenci ECTS powinni wysłać podania o zakwaterowanie nie później niż do 1 września do Biura Obsługi Studentów Zagranicznych (e-mail: admissions@adm.uj.edu.pl), Collegium Novum (pokoje 031, 032), ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków,

tel.: 12 663 15 46; 12 663 15 47; 12 663 11 06; 12 663 15 45. Kierownik: mgr Mirosław Klimkiewicz, e-mail: klimkiewicz@adm.uj.edu.pl, tel.: 12 663 11 06. Z powodu ograniczonej liczby miejsc Uniwersytet Jagielloński nie jest w stanie zagwarantować miejsca w akademikach wszystkim zagranicznym studentom. Biuro Obsługi Studentów Zagranicznych może dostarczyć studentom adresy agencji oferujących pokoje do wynajęcia, a także pomóc w podpisywaniu umów.

Opieka zdrowotna i ubezpieczenie

Przed rozpoczęciem studiów student powinien odebrać zaświadczenie od własnych władz zajmujących się opieką zdrowotną. Zaświadczenie medyczne musi być wypełnione przez uprawnionego lekarza po wykonaniu kompletu badań lekarskich zawierających prześwietlenie klatki piersiowej. Polskie władze zastrzegają sobie prawo do wykonania dodatkowych badań lekarskich przed rozpoczęciem studiów kandydata, a w przypadku poważnej choroby prawo do odesłania kandydata do kraju na jego koszt.

Studenci przyjęci na Uniwersytet Jagielloński otrzymują książeczki zdrowia, które uprawniają ich do korzystania z bezpłatnej opieki państwowej służby zdrowia. Studenci Uniwersytetu korzystać mogą ze studenckiej służby zdrowia, która oferuje szeroki zakres usług medycznych.

Adres: Rejonowa UJ, ul. Armii Krajowej 5, 31-150 Kraków, tel. 12 637 21 00, w. 21, tel. całodobowy: 12 422 29 99.

Biblioteki, organizacje studenckie, zaplecze sportowe

Uniwersytet Jagielloński posiada bibliotekę główną: Bibliotekę Jagiellońską, biblioteki na różnych wydziałach i w różnych instytutach. Każdy student może korzystać ze wszystkich bibliotek. Biblioteka Jagiellońska posiada zbiór 3178610 pozycji i jako centralna uniwersytecka biblioteka kieruje pracą bibliotek instytutowych Uniwersytetu. Od roku 1994 Biblioteka Jagiellońska wyposażona jest w sieć komputerową umożliwiającą przegląd katalogów i wypożyczanie drogą elektroniczną.

Adres: Biblioteka Jagiellońska, Al. Mickiewicza 22, 30-059 Kraków, tel.: 12 633 63 77, 12 634 55 79, 12 634 59 45, faks: 12 633 90 03; adres internetowy: www.bj.uj.edu.pl.

Istotną rolę na Uniwersytecie odgrywa Samorząd Studencki. Członkowie tej organizacji wybierani w całości przez studentów prowadzą różne kulturalne i społeczne przedsięwzięcia. Samorząd Studencki uczestniczy w przyznawaniu stypendiów i miejsc w akademikach, a także doradza w zakresie programów nauki.

Adres: ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków, tel.: 12 422 10 33 w. 1172; e-mail: samorzad@adm.uj.edu.pl.

Niezależne Zrzeszenie Studentów jest otwartą studencką organizacją, której członkowie sięgają tradycji solidarnościowej i ideałów sierpnia 1980 r. Stowarzyszenie prowadzi różne sekcje np. współpracy zagranicznej, szkoleń zawodowych, ekologii i turystyki. NZS jest członkiem wielu międzynarodowych stowarzyszeń takich jak Youth for Development and Cooperation and European Democratic Students.

Adres: ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków, tel.: 12 422 10 33 w. 1172, faks: 12 422 63 06, e-mail: nzs@adm.uj.edu.pl.

Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży Akademickiej opiera swój statut na war-

tościach chrześcijańskich i katolickim stylu życia. Stowarzyszenie prowadzi różne sekcje z kulturalnymi, charytatywnymi i turystycznymi programami. Adres: ul. Kanonicza 6/5, 31-002 Kraków, tel.: 503 409 879.

Studenckie kluby kultury. Adresy

- Stowarzyszenie Centrum Kultury Rotunda, ul. Oleandry 1, 30-060 Kraków, tel.: 12 633 35 38.
- Stowarzyszenie Krakowski Ośrodek Kultury Studenckiej Pod Jaszczurami, Rynek Główny 8, 31-042 Kraków, tel.: 12 429 38 37.

Z urzędzeń sportowych można korzystać w Studium Wychowania Fizycznego UJ, ul. Piastowska 26, 30-065 Kraków, tel.: 637 43 03.

Pomocne adresy internetowe

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego: www.nauka.gov.pl/mn
- Uniwersytet Jagielloński: www.uj.edu.pl
- Biuro Współpracy Międzynarodowej: www.uj.edu.pl/UJ/IRCUI
- Przewodnik dla studentów zagranicznych: www.uj.edu.pl/ISOoffice/index_en.html
- Letnia Szkoła Języka Polskiego i Kultury: www.if.uj.edu.pl/UJ/SL
- Studium Europy Środkowej i Wschodniej: www.if.uj.edu.pl/UJ/SCEES
- Biblioteka Jagiellońska: www.bj.uj.edu.pl
- Główne księgarnie naukowe w Krakowie:
  - Główna Księgarnia Naukowa ul. Podwale 6-7, tel.: 12 422 37 17
  - Księgarnia Akademicka, ul. św. Anny 6, tel.: 12 422 10 33, w.1167, www.akademicka.pl
- Działalność naukowa polskich uniwersytetów: www.sggw.waw.pl/plus
- Wydarzenia artystyczne w Krakowie: www.cyf-kr.edu.pl/kultura/info_kul.html
- Kraków i okolice: www.cyf-kr.edu.pl/krakow_i_okolice

Wydział Filozoficzny

Dziekanat: ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków; tel.: 12 422 11 36, 12 633 11 52, 12 663 11 98; faks: 12 430 14 75, e-mail: filozof@adm.uj.edu.pl

Dziekan: prof. dr hab. Maria Flis

Prodziekan ds. studenckich: dr hab. Marta Kudelska, prof. UJ

Prodziekan ds. finansowych: dr hab. Jarosław Górniak, prof. UJ

Wydziałowy koordynator ECTS: dr hab. Andrzej Szyjewski, prof. UJ

Wydział Filozoficzny jest jednym z najstarszych wydziałów Uniwersytetu. Składa się z pięciu instytutów: Filozofii, Psychologii, Socjologii, Pedagogiki, Religioznawstwa oraz Katedry Porównawczych Studiów Cywilizacji. Obecnie na Wydziale Filozoficznym studiuje 4805 studentów i 283 doktorantów. Nauczyciele akademicki to: 228 pracowników naukowych, w tym: 16 profesorów zwyczajnych, 16 tytułarnych nadzwyczajnych, 44 doktorów habilitowanych (w tym: 14 profesorów UJ), 91 adiunktów ze stopniem doktora, 25 starszych wykładowców i wykładowców i 27 asystentów z doktoratem.

Rodzaje studiów

- Studia doktoranckie z zakresu: filozofii, psychologii, socjologii, pedagogiki, religioznawstwa
- Studia podyplomowe z zakresu: filozofii, psychologii i socjologii
- Studia magisterskie z zakresu: psychologii
- Studia I stopnia stacjonarne (licencjackie) z zakresu: filozofii, kognitywistyki, buddologii, kulturoznawstwa (Porównawcze Studia Cywilizacji), pedagogiki, socjologii i religioznawstwa.
- Studia magisterskie II stopnia stacjonarne: filozofia, kulturoznawstwo (Porównawcze Studia Cywilizacji), pedagogika, socjologia, religioznawstwo.
- Studia niestacjonarne I stopnia: filozofia, kulturoznawstwo (Porównawcze Studia Cywilizacji), socjologia, religioznawstwo.
- Niestacjonarne II stopnia: filozofia, kulturoznawstwo (Porównawcze Studia Cywilizacji), pedagogika, socjologia, religioznawstwo.

Czas trwania studiów

Studia doktoranckie	4 lata
Studia podyplomowe	2 lata, (filozofia — 3 semestry)
Studia magisterskie	5 lat (psychologia)
Studia II stopnia magisterskie	2 lata
Studia I stopnia licencjackie	3 lata

Język wykładowy

Zajęcia prowadzone są w języku polskim. Niektóre wykłady wygłaszane są w innych językach, na ogół w angielskim. Informacje o nich znaleźć można w „Przewodniku dla studentów zagranicznych”. W zależności od charakteru i tematyki badań, studenci podyplomowi nie muszą posługiwać się językiem polskim ponieważ opiekunowie naukowci na ogół znają języki obce.

Filozofia i kognitywistyka w Uniwersytecie Jagiellońskim

Filozofia w naszej uczelni jest uprawiana od przełomu XIV i XV wieku. Jeszcze w XVI wieku miała bardzo wysoką międzynarodową pozycję. W następnym stuleciu jej ranga osłabła, choć nie brakło wybitnych filozofów, takich jak Sebastian Petrycy z Pilzna (1554–1626), który był profesorem medycyny czy Jan Brożek (1585–1652), czyli Ioannes Broscius (od jego zlatynizowanego nazwiska wywodzi się nazwa budynku, w którym znajduje się Instytut Filozofii *Collegium Broscianum*) wybitny teolog, matematyk, astronom propagator teorii Kopernika, historyk nauki, teoretyk muzyki, wykładowca filozofii i autor dzieła *Apologia pro Aristotele*. W tym samym stuleciu znaczącą rolę odegrał Szymon Stanisław Makowski, zwolennik filozofii św. Tomasza z Akwinu, autor *Kursu filozofii wedle prawdziwej doktryny Arystotelesa, księcia filozofów*.

Nowe tendencje w filozofii i w sposobie jej nauczania wiążą się z pierwszą reformą uczelni przeprowadzoną około połowy XVIII w. przez profesora matematyki i filozofii ks. Józefa Alojzego Putanowicza. Zwolennik filozofii Christiana Wolffa i jego uczeń Marcin Świątkowski reprezentował w drugiej połowie XVIII wieku tendencje oświeceniowe w oryginalnym ujęciu, którego wyrazem było dzieło *Prodromus Polonus* (Zwiastun polski). W czasie reform Kołłątajowskich i Komisji Edukacyjnej ograniczono nauczanie filozofii i propagowano filozofię Wolffa, Kartezjusza, Leibniza i Locke'a (ks. Wincenty Smaczniński i ks. Andrzej Cyankiewicz). Dwaj główni przedstawiciele filozofii oświeceniowej Hugo Kołłątaj (pozostający pod wpływem francuskich encyklopedystów) i Jan Śniadecki (wraz z bratem Jędrzejem nawiązujący do filozofii zdrowego rozsądku), wychowankowie Uniwersytetu Jagiellońskiego i jego reformatorzy propagowali nowe ujęcie etyki i filozofii nauki (początki pozytywizmu). W XIX wieku zapisali się w dziejach filozofii ks. Feliks Jaroński, autor programowej mowy *Jakiej filozofii potrzebują Polacy?* (1810). Filozofia Immanuela Kanta wywarła istotny wpływ na filozofię krakowską, zdobywając gorącego zwolennika w osobie Józefa Emanuela Jankowskiego i równie zagorzałych przeciwników: F. Jarońskiego i Jana Śniadeckiego.

W pierwszej połowie XIX wieku znaczącą rolę odegrał Michał Wiszniewski, zwolennik filozofii zdrowego rozsądku i metodologii Bacona (autor *Bacona metody tłumaczenia natury* (BKF, PWN 1976). Heglizm w naszej uczelni w tym samym stuleciu rozwijał się dzięki Józefowi Kremerowi (1806–1875).

Oryginalną postacią był Maurycy Straszewski (1848–1921), zwolennik empiryzmu i filozofii naukowej, który dał się również poznać jako historyk filozofii. Ks. Stefan Pawlicki, erudyta i zwolennik filozofii jako sztuki życia, nauczyciel Leona Chwistka, swą popularnością przesłonił postać i dokonania Straszewskiego. Przez krótki czas wykładowcą filozofii był Wincenty Lutosławski (1863–1954), przedstawiciel mesjanizmu i autor znaczącej pracy *The Origin and Growth of Plato's Logic* (Londyn, 1905). W późniejszym okresie ważną rolę odegrali Witold Rubczyński (1864–1938), który zajmował się etyką, estetyką i historią filozofii, Joachim Metal-

Imann (1889–1942), metodolog, filozof nauk przyrodniczych i interpretator filozofii Whiteheada, ks. Konstanty Michalski (1879–1947), znawca filozofii średniowiecznej i Władysław Heinrich (1869–1957), uczeń Avenariususa, empiriokrytyk, psycholog eksperymentalny i historyk filozofii.

Po drugiej wojnie światowej, mimo narzucenia kontroli ideologicznej przez partię komunistyczną, filozofia niezależna była uprawiana. Do wybitnych postaci krakowskiej filozofii należeli: Zygmunt Zawirski (1882–1948), filozof przyrody, Janina Kiersnowska-Suchorzewska (1886–1967), filozof przyrody, historyk filozofii i znawczyni filozofii Kanta oraz neokantystów, Władysław Tatarkiewicz (1886–1980), historyk filozofii i estetyk, Roman Ingarden (1893–1970), uczeń Edmunda Husserla, fenomenolog, twórca fenomenologicznej estetyki, autor *Sporu o istnienie świata*, Jan Leszczyński (1905–1990), ontolog, epistemolog i semiotyk, Danuta Gierulanka (1909–1995), fenomenolog, filozof matematyki i psycholog, Izydora Dąmbska (1904–1983), epistemolog, uczennica Kazimierza Twardowskiego, wybitna przedstawicielka szkoły lwowsko-warszawskiej i Daniela Gromska (1889–1973), filolog klasyczny i historyk filozofii, tłumaczka Arystotelesa i Teofrasta. W połowie lat sześćdziesiątych Roman Ingarden przeszedł na emeryturę, a Izydora Dąmbska, pod naciskiem władz komunistycznych, zmuszona była przenieść się do Polskiej Akademii Nauk. W dziedzinie logiki i historii tej dyscypliny ważną rolę odegrali Kazimierz Pasenkiewicz (1897–1995) i Stanisław Surma.

Instytut Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego powstał w 1967 roku w wyniku połączenia Katedry Filozofii, Katedry Historii Filozofii, Katedry Logiki i Katedry Filozofii Przyrody.

W ostatnich trzydziestu latach w IF UJ rozwijała się ontologia uprawiana przez emerytowanego prof. Władysława Stróżewskiego, ucznia R. Ingardena, wsparta badaniami inspirowanymi przez nauki przyrodnicze, a prowadzonymi przez emerytowaną prof. Zdzisławę Piątek, emerytowanego doc. Józefa Miśka i ich młodszych kolegów. W pracach prof. Józefa Lipca, pozostającego pod pewnym wpływem fenomenologii, widoczne jest łączenie problematyki ontologicznej, aksjologicznej i społecznej. Orientację analityczną w zakresie ontologii i epistemologii reprezentuje także prof. Jerzy Szymura. Emerytowany prof. Jan Woleński kontynuuje tradycje szkoły lwowsko-warszawskiej i filozofii analitycznej w zakresie epistemologii, logiki filozoficznej i filozofii nauki, Wokół prof. Woleńskiego zgromadziła się grupa młodych filozofów, którzy rozwijają badania z zakresu epistemologii, teorii języka, teorii decyzji i filozofii nauki. Do bardzo poważnych osiągnięć w tej dziedzinie doszedł prof. Tomasz Placek. Logika krakowska kierowana przez prof. Andrzeja Wrońskiego trzyma się polskiej tradycji stworzonej przez Łukasiewicza, Leśniewskiego i Tarskiego. Zgodnie z tą tradycją badania logiczne prowadzone są środkami matematycznymi i koncentrują się w obszarze bliskim algebrze uniwersalnej. W ostatnich latach zespół krakowski — wspólnie z grupą skupioną wokół prof. H. Ono z JA-IST — prowadzi badania nad tzw. logikami substrukturalnymi. Inny ważny wątek to badania nad równoważnością, a w szczególności problemy tzw. rozmaitości Fregeowskich wprowadzonych przez P. M. Idziaka, K. Słomczyńską, i A. Wrońskiego w r. 1996. Oprócz badań ściśle logicznych prowadzone są także badania z pogranicza logiki i ontologii oraz w zakresie prakseologii, retoryki, historii logiki i logiki formalnej (prof. dr hab. Wojciech Suchoń) Etyka rozwija się wielotorowo: teoria dobra (prof. Włodzimierz Galewicz), refleksja ontologiczna w etyce (dr hab. Jacek

Filek) oraz pogranicze prawa i etyki (dr hab. Paweł Dutkiewicz). W dziedzinie estetyki znaczącą pozycję mają badania z zakresu estetyki współczesnej prowadzone przez prof. Krystynę Wilkoszewską i jej współpracowników, kontynuujących tradycję uprawiania tej dziedziny filozofii stworzoną przez prof. Romana Ingardena i jego uczennicę emerytowaną prof. Marię Gołaszewską. Przedmiotem badań prowadzonych w Zakładzie Semiotyki Sztuki są ontologiczne, epistemologiczne i aksjologiczne podstawy rozumienia i interpretacji faktów artystycznych (prof. UJ dr hab. Franciszek Chmielowski, dr hab. Andrzej Nowak i dr hab. Leszek Sosnowski). Badania w zakresie filozofii Wschodu prowadzone w instytucie zyskały uznanie w kraju i za granicą dzięki wysiłkom emerytowanej prof. Beaty Szymańskiej, Prof. UJ, dr hab. Marty Kudelskiej i ich koleżanek i kolegów. W Instytucie Filozofii prowadzone są prace nad filozofią średniowieczną (dr hab. Jacek Widomski). W zakresie historii filozofii powstają znaczące prace o współczesnej filozofii niemieckiej i hermeneutyce (prof. Elżbieta Paczkowska-Łagowska, dr hab. Janusz Mizera) i o filozofii polskiej autorstwa prof. Jana Skoczyńskiego i badaczy pracujących pod jego kierunkiem (od 2006 roku w ramach nowopowstałego Zakładu Filozofii Polskiej). Dzieje filozofii rosyjskiej były przedmiotem zainteresowania niedawno zmarłego prof. Włodzimierza Rydzewskiego, który stworzył ważny ośrodek badań nad myślą filozoficzną Rosji. Jego młodszy koledzy kontynuują rozpoczęte badania i publikują ważne prace z tej dziedziny.

Wyjątkową pozycję mają dokonania prof. Ryszarda Legutki w zakresie historii filozofii starożytnej (tłumaczenia i komentarze do dialogów Platona) i nowożytnej (problematyka tolerancji). Prof. Legutko wraz z prof. Justyną Miklaszewską, specjalizującą się w zakresie najnowszej amerykańskiej teorii politycznej, z prof. Miłowitem Kunińskim i młodszymi kolegami od wielu lat uprawiają filozofię polityczną, zarówno w ujęciu historycznym (historia idei), jak i systematycznym.

W instytucie uprawiane są wszystkie podstawowe dyscypliny filozoficzne: ontologia, epistemologia, etyka, estetyka, filozofia kultury, filozofia nauk przyrodniczych, historia filozofii od starożytności do współczesności, filozofia polityczna i jej historia, logika formalna, logika filozoficzna, historia logiki, a także filozofia polska, filozofia rosyjska i filozofia Wschodu.

(Oprac. M. Kuniński m.in. na podstawie *Studiów z dziejów Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego* pod red. S. Mikuckiego, UJ, Kraków 1967, materiałów do *Złotej Księgi Wydziału Filozoficznego* i charakterystyki Instytutu Filozofii zamieszczonej w „Principiach — Ekspresie Filozoficznym”, 2001)

W roku 2008/9 w Instytucie uruchomiono tzw. specjalizację kognitywistyczną dla studentów filozofii (więcej informacji na jej temat zamieszczono w katalogu przedmiotów z filozofii 2011/12), a w roku 2010/11 studia I stopnia na unikatowym kierunku: kognitywistyka. Studia są prowadzone we współpracy z pracownikami Instytutu Psychologii [IPs] UJ oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Faktycznie kognitywistyka była już przed rokiem 2010/11 szeroko obecna i włączana w interdyscyplinarnym krakowskim środowisku naukowym. Od lat w Instytucie Filozofii UJ prof. dr hab. Jerzy Perzanowski (ówczesny Zakład Filozofii Logicznej i Kognitywistyki) prowadził wykłady i seminaria z psychoontologii. Seminaria z kognitywistyki dla doktorantów prowadził także prof. dr hab. Edward

Nęcka (Instytut Psychologii, Zakład Psychologii Eksperymentalnej). Wybrane zajęcia z zakresu kognitywistyki prowadzili na studiach z filozofii doktorzy Jan Werszowiec Płazowski, Marek Suwara, Stefan Florek, Sebastian Kołodziejczyk. Dr hab. Józef Bremer uzyskał na Wydziale Filozoficznym UJ stopień doktora habilitowanego z filozofii na podstawie prac i publikacji z zakresu zaliczanego do kognitywistyki. W roku 2006 dr Adam Chuderski obronił w Instytucie Psychologii UJ ściśle kognitywistyczną pracę pt. „Kontrola poznawcza w przełączaniu pomiędzy zadaniami: model obliczeniowy”. Uczestnicy seminarium z psychologii u Prof. Nęcki uzupełniali następnie swoją wiedzę z kognitywistyki na stażach i studiach zagranicznych (np. p. dr Agnieszka Wykowska na Ludwig Maximilians Universitaet, Monachium).

W przygotowanie i realizację programu studiów z kognitywistyki jest także zaangażowany — wraz ze całym zespołem — prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz (Katedra Automatyki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie). Prof. Tadeusiewicz jest autorem takich książek jak *Biocybernetyka* (1988), *Sieci neuronowe* (1993), *Neurocybernetyka teoretyczna* (2010). Prof. zw. dr hab. inż. Marek Ogiela (Katedra Automatyki AGH), prowadzi badania nad inteligentnymi systemami informacyjnymi, lingwistyką matematyczną i sztuczną inteligencją oraz kryptograficznymi aspektami dotyczącymi bezpieczeństwa systemów komputerowych. Ściśle z zespołem prof. Tadeusiewicza współpracuje Pani dr Lidia Ogiela, koordynator wspólnych prac pomiędzy Instytutem Filozofii a AGH.

Dnia 29.04.2010 Rektorzy AGH i UJ — prof. dr hab. inż. Antoni Tajduś oraz prof. dr hab. Karol Musioł — podpisali umowę o współpracy w prowadzeniu na UJ kierunku studiów kognitywistyka. W oparciu o tę umowę oraz o umowy z innymi instytutami UJ planowane jest otwarcie studiów II stopnia (magisterskich) z kognitywistyki.

Kognitywistyka (*cognitive science*) jest interdyscyplinarną dziedziną naukową, dążącą do unifikacji nauk szczegółowych zajmujących się systemami poznawczymi ze szczególnym uwzględnieniem człowieka i systemów sztucznych takich, jak komputery. Zadaje się w niej w miarę szczegółowe pytania o naturę ludzkiego poznania poszukując odpowiedzi zarówno w oparciu o coraz lepiej empirycznie poznawane mechanizmy funkcjonowania mózgu i procesów poznawczych jak i o filozoficzne, psychologiczne i informatyczne modele działania umysłu jako całości. Dotychczasowe wyniki uzyskane w kognitywistyce w dużej mierze zmieniły zrozumienie tego jak poznaje i działa osoba ludzka. Wiedza kognitywistyczna z jednej strony istotnie zmienia dotychczasowe spojrzenie na człowieka, a z drugiej strony dzięki jej praktycznemu użyciu przyczynia się do ulepszenia jego warunków życia.

Instytut Filozofii UJ

Instytut Filozofii

ul. Grodzka 52, 31-044 Kraków;
sekretariat p. 24 i 38;
tel./faks: 12 422 49 16, tel.: 12 663 17 32;
www.iphils.uj.edu.pl
e-mail: films@iphils.uj.edu.pl; infoiph@iphils.uj.edu.pl

Sekretariat

mgr Anita Kasprowicz	a.kasprowicz@iphils.uj.edu.pl
mgr Angelika Skotniczna	a.skotniczna@iphils.uj.edu.pl
mgr Małgorzata Wicher	m.wicher@iphils.uj.edu.pl
Helena Pękala	h.pekala@iphils.uj.edu.pl

Dyrektor Instytutu

dr hab. Miłowit Kuniński, prof. UJ

Zastępca Dyrektora Instytutu ds. ogólnych

prof. dr hab. Wojciech Suchoń

Zastępca Dyrektora Instytutu ds. dydaktyki

dr hab. Michał Bohun

Kierownik studiów niestacjonarnych

prof. dr hab. Józef Lipiec

Pełnomocnik Dziekana Wydziału Filozoficznego ds. studiów doktoranckich

prof. dr hab. Wojciech Suchoń

Kierownik studiów podyplomowych

Prof. UJ dr hab. Marek Drwięga

Kierownik SUM

dr Joanna Hańderek

Zakład Kognitywistyki

p. 98; kierownik: Prof. UJ dr hab. Józef Bremer
dr Adam Chuderski
dr Stefan Florek
dr inż. Grzegorz J. Nalepa

Zakład Historii Filozofii

p. 26, 41, 92; kierownik: prof. dr hab. Justyna Miklaszewska

Zakład Ontologii

p. 47, 90, 90a; kierownik: dr hab. Jerzy Szymura

Zakład Epistemologii

p. 17, 39; kierownik: Prof. UJ dr hab. Tomasz Placek

Zakład Logiki

p. 29, 30; kierownik: prof. dr hab. Andrzej Wroński

Zakład Etyki

p. 87, 89; kierownik: Prof. UJ dr hab. Marek Drwięga

Zakład Estetyki

p. 88, 89; kierownik: prof. dr hab. Krystyna Wilkoszewska

Zakład Filozofii Nauk Przyrodniczych

p. 40, 42; kierownik: prof. dr hab. Wojciech Suchoń

Zakład Semiotyki Sztuki

p. 43; kierownik: Prof. UJ dr hab. Franciszek Chmielowski

Zakład Filozofii Kultury

p. 44; kierownik: dr hab. Piotr Mróz

Zakład Filozofii Polskiej

p. 85; kierownik: prof. dr hab. Jan Skoczyński

Zakład Badań nad Etyką Zawodową

p. 35; kierownik: prof. dr hab. Włodzimierz Galewicz

Pracownia Retoryki Logicznej

p. 84; kierownik: prof. dr hab. Wojciech Suchoń

Biblioteka

tel.: 12 663 17 24; e-mail: bibfilo@iphils.uj.edu.pl

kierownik: mgr Dagmara Botko

mgr Maria Czernicka, mgr Jolanta Nogiec, mgr Małgorzata Rajca

Wypożyczalnia i katalogi

poniedziałek – czwartek: 9.00–16.00, piątek: 9.00–18.00, sobota: 10.00–15.00

w lipcu: poniedziałek – czwartek: 9.00–15.00, piątek: 12.00–18.00

w sierpniu biblioteka nieczynna

Czytelnia

godziny otwarcia: poniedziałek – piątek, godz. 9.00–18.00

w lipcu: poniedziałek – czwartek: godz. 9.00–15.00, piątek.: 12.00–18.00

w sierpniu czytelnia nieczynna

Koordinator programów Socrates i Erasmus

dr Jarosław Olesiak, p. 26, tel.: 12 663 17 31

e-mail: j.olesiak@iphils.uj.edu.pl

Koordinator ECTS

dr hab. Miłowit Kuniński, Prof. UJ p. 26

tel.: 12 663 17 31; e-mail: m.kuninski@iphils.uj.edu.pl; m.kuninski@iphils.uj.edu.pl

Pracownicy Instytutu Filozofii

- Prof. dr hab. Włodzimierz Galewicz, historia filozofii nowożytnej, etyka (starożytna teoria dobra, współczesna filozofia moralna).
- Prof. dr hab. Ryszard Legutko, filozofia starożytna, klasyczna filozofia polityczna.
- Prof. dr hab. Józef Lipiec, ontologia, aksjologia, filozofia społeczna.
- Prof. dr hab. Justyna Miklaszewska, filozofia nowożytna, współczesna filozofia polityczna.
- Prof. dr hab. Elżbieta Paczkowska-Łagowska, filozofia współczesna, filozofia nauk humanistycznych, W. Dilthey i współczesna hermeneutyka filozoficzna, myślenie historyczne, antropologia filozoficzna.
- Prof. dr hab. Jan Skoczyński, historia filozofii polskiej, filozofia dziejów.
- Prof. dr hab. Wojciech Suchoń, logika, historia logiki.
- Prof. dr hab. Krystyna Wilkoszewska, estetyka współczesna, dwudziestowieczna filozofia sztuki.
- Prof. Em. dr hab. Jan Woleński, epistemologia, logika filozoficzna, filozofia nauki.
- Prof. dr hab. Andrzej Wroński, logika formalna, semantyka, logika filozoficzna.
- Prof. UJ dr hab. Józef Bremer, logika, ontologia, kognitywistyka.
- Prof. UJ dr hab. Franciszek Chmielowski, hermeneutyka, filozofia sztuki, estetyka.
- Prof. UJ dr hab. Marek Drwięga, etyka, antropologia filozoficzna.
- Prof. UJ dr hab. Jacek Filek, etyka, antropologia filozoficzna, filozofia współczesna.
- Prof. UJ dr hab. Marta Kudelska, filozofia indyjska, sanskryt, antropologia filozoficzna.
- Prof. UJ dr hab. Miłowit Kuniński, historia filozofii XVII i XVIII w., filozofia polityczna.
- Prof. UJ dr hab. Tomasz Placek, filozofia fizyki, filozofia nauki, teoria decyzji.
- Dr hab. Michał Bohun, rosyjska filozofia XIX i XX w., filozofia historii.
- Dr hab. Tadeusz Czarnecki, epistemologia.
- Dr hab. Paweł Dutkiewicz, etyka, filozofia prawa.
- Dr hab. Marcin Karas, filozofia średniowieczna, historia idei.
- Dr hab. Janusz Mizera, filozofia współczesna.
- Dr hab. Piotr Mróz, fenomenologia, egzystencjalizm, filozofia sztuki Wschodu i Zachodu.
- Dr hab. Andrzej Nowak, fenomenologia, filozofia analityczna.
- Dr hab. Michał Ostrowicki, estetyka, fenomenologia, cyberkultura, sztuka współczesna.
- Dr hab. Leszek Sosnowski, fenomenologia, estetyka analityczna.
- Dr hab. Jerzy Szymura, ontologia, epistemologia, filozofia języka, historia filozofii współczesnej.
- Dr hab. Jacek Widomski, ontologia, filozofia średniowieczna.
- Dr Leszek Augustyn, filozofia rosyjska, historia idei.
- Dr Piotr Bartula, filozofia polska XIX w., filozofia polityczna.

Dr Lilianna Bieszczad, estetyka współczesna.
Dr Adam Chuderski, psychologia, kognitywistyka
Dr Jan Czerniawski, filozofia nauki, reizm.
Dr Olga Dryła, etyka.
Dr Stefan Florek, filozofia nauki, kognitywistyka.
Dr Jerzy Gołosz, filozofia czasu i przestrzeni, filozofia nauki, epistemologia, ontologia.
Dr Krzysztof Guzczalski, estetyka, filozofia muzyki, filozofia analityczna.
Dr Jerzy Hanusek, logika
Dr Joanna Hańderek, filozofia kultury, egzystencjalizm
Dr Steffen Huber, filozofia polska XVI i XVII w.
Dr Katarzyna Idziak, logika
Dr Jan Kielbasa, filozofii średniowieczna, ontologia.
Dr Katarzyna Kijania-Placek, epistemologia, filozofia języka.
Dr Sebastian Tomasz Kołodziejczyk, klasyczna metafizyka, ontologia, epistemologia, filozofia umysłu, filozofia analityczna.
Dr Piotr Krzystek, logika.
Dr Jan Kajetan Młynarski, filozofia biologii.
Dr inż. Grzegorz J. Nalepa, informatyka, sztuczna inteligencja
Dr Jarosław Olesiak, historia filozofii starożytnej.
Dr Jakub Petri, estetyka.
Dr Janusz Płazowski, filozofia przyrody.
Dr Teresa Małgorzata Porębska, logika.
Dr Krzysztof Posłajko, analityczna metafizyka i filozofia języka.
Dr Małgorzata Ruchel, filozofia indyjska, sanskryt.
Dr Andrzej Rygalski, ontologia.
Dr Maciej Smolak, etyka.
Dr Marek Suwara, filozofia nauki.
Dr Przemysław Spryszak, filozofia nowożytna, ontologia, filozofia percepcji.
Dr Robert Szuksztul, filozofia Wschodu.
Dr Izabela Szyroka, filozofia współczesna.
Dr Jakub Szczepański, historia filozofii, filozofia polityczna.
Dr Anna Śpiewak, etyka.
Dr Barbara Woźniakowska, logika.
Dr Anna Wójcik, filozofia Wschodu.
Dr Leszek Wroński, filozofia analityczna.

Inni pracownicy naukowcy zaangażowani w prowadzenie zajęć z kognitywistyki

Prof. dr hab. Ireneusz Bobrowski [Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Indoeuropejskiego UJ], językoznawstwo.
Prof. dr Bipin Indurkha, kognitywistyka, robotyka, interakcja człowiek-maszyna.
Prof. dr hab. Małgorzata Kossowska [IPs], psychologia.
Prof. dr hab. inż. Marek Ogiela [AGH], informatyka, kryptografia, inteligentne systemy informacyjne, sztuczna inteligencja, lingwistyka matematyczna.
Prof. dr hab. Robert Piłat [IF PAN], filozofia, filozofia świadomości.

Prof. dr hab. Elżbieta Muskat-Tabakowska [katedra UNESCO, UJ], językoznawstwo.

Prof. dr hab. Ryszard Tadeusiewicz [AGH], informatyka, automatyka i robotyka, systemy wizyjne robotów przemysłowych, systemy sensoryczne, sieci neuronowe, biocybernetyka.

Dr hab. Piotr Wolski [IPs], psychologia, statystyka.

Dr Marta Maria Białecka-Pikul [IPs], psychologia, problematyka rozwoju poznawczego.

Dr Marek Binder [IPs], psychofizjologia.

Dr Andrzej Dąbrowski, filozofia.

Dr Lidia Ogiela [AGH], informatyka, systemy kognitywne, matematyka, zarządzanie i marketing, inżynieria biomedyczna.

Dr Anna Sajdak [I.Ped. UJ], pedagogika, metodyka nauczania przedmiotów.

Dr Janusz Sytnik-Czterwertyński [Uniw. Hum. Przyrod. Kielce], psychoontologia, filozofia.

Dr inż. Piotr Szymczyk [AGH], systemy operacyjne czasu rzeczywistego, systemy czasu rzeczywistego, systemy operacyjne.

Dr Zofia Wodniecka [IPs], psychologia.

Dr Mirosław Wyczęsany [IPs], psychofizjologia.

Dr Agnieszka Wykowska [LMU Monachium], neuronauki.

Mgr Tomasz Puchaczewski, [Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Indoeuropejskiego UJ], językoznawstwo.

Mgr Paweł Rojek, filozofia.

Co to jest ECTS?

Studia za granicą mogą być szczególnie cennym doświadczeniem, są one bowiem nie tylko najlepszą drogą do poznania innych krajów, języków, kultur i poglądów, ale mają również coraz większy wpływ na przebieg kariery naukowej i zawodowej. Uznawanie okresu studiowania za granicą i dyplomów uczelni zagranicznych jest niezbędnym warunkiem stworzenia Europy bez granic w dziedzinie kształcenia i nauczania na poziomie szkół wyższych, by studenci i nauczyciele mogli mieć do niego swobodny dostęp. W tym właśnie celu opracowany został Europejski System Transferu Punktów (European Credit Transfer System, zwany w skrócie ECTS), mający przyczynić się do udoskonalenia procedur i szerszego uznawania studiów odbytych za granicą. Dzięki wsparciu ze strony Komisji Europejskiej Unii Europejskiej ECTS wprowadzony został już w ponad 145 europejskich uczelniach we wszystkich Krajach Członkowskich Unii i EFTA.

W ramach tzw. procesu bolońskiego (1999) (i w związku komunikatem berlińskim (wrzesień 2003)), czyli długofalowego programu zmian w szkolnictwie wyższym Unii Europejskiej („europejska przestrzeń szkolnictwa wyższego”) ECTS jest przekształcany w system transferu i akumulacji punktów. Według założeń ma on służyć „zarządzaniu elastycznym systemem studiów” oraz

- pozwala zapisać dorobek studentów i ocenić postępy w studiach
- umożliwia lepszą budowę i ocenę programu studiów
- ułatwia porównywanie kształcenia na studiach dziennych, wieczorowych, niestacjonarnych i kształcenia ustawicznego.

Co ECTS oferuje studentom?

- ECTS gwarantuje uznanie studiów za granicą przez macierzystą uczelnię.
- ECTS umożliwia uczestnictwo w regularnych zajęciach razem ze wszystkimi studentami, co ułatwia pełny i dający korzyści udział w życiu akademickim goszczącej uczelni. Program studiowania w krajowych i zagranicznych uczelniach oparty na zasadach ECTS ma wiele zalet wyróżniających go spośród wielu innych programów studenckich wyjazdów.
- ECTS umożliwia dalsze studia za granicą. Student może zdecydować się, aby pozostać na goszczącej go uczelni po zaplanowanym okresie pobytu lub nawet przenieść się na inną uczelnię. Uczelnie same decydują, czy akceptują postanowienia studentów i same określają warunki jakie student musi wypełnić, aby otrzymać dyplom lub zmienić uczelnię.
- ECTS ułatwia studiowanie w macierzystej uczelni: pozwala równomiernie rozłożyć wysiłek studenta na poszczególne przedmioty i lata studiów, w przeszłości, w miarę wprowadzania, będzie umożliwiał studentowi łatwiejsze przenoszenie się studenta na inną uczelnię, wydział, kierunek/program studiów i typ studiów, ma umożliwić studentowi określanie tempa studiowania.

Co to są punkty ECTS?

Punkty ECTS są wartością liczbową przyporządkowaną poszczególnym przedmiotom na podstawie ilości pracy, jaką musi wykonać student, aby je zaliczyć. Odzwierciedlają one ilość pracy, jakiej wymaga każdy przedmiot w stosunku do całkowitej ilości pracy, jaką musi wykonać każdy student, aby zaliczyć pełny rok akademicki studiów w danej uczelni. W ramach ECTS ilość pracy wymaganej w całym roku akademickim odpowiada 60 punktom, na semestr przypada zazwyczaj 30 punktów, a na trymestr 20 punktów. Punkty ECTS są relatywnym, a nie bezwzględnym miernikiem ilości pracy wymaganej od studenta, ponieważ określają, ile/jaka część z całości pracy wymaganej w danym roku akademickim przypada na określony przedmiot w uczelni lub instytucie czy wydziale, który przyporządkowuje punkty. System punktowy ECTS zapewnia rozsądny pod względem ilości pracy dobór programu zajęć w okresie studiów na innej uczelni. Punkty ECTS są przypisane określonym kursom i są przyznawane studentom, którzy pomyślnie kończą te kursy, spełniając założone wymagania. Punkty ECTS uwzględniają pracę studentów: prace pisemne wszelkiego rodzaju, projekty, prace dyplomowe, praktyki zawodowe. Student otrzymuje punkty za wypełnienie wszystkich wymagań przewidzianych w opisie przedmiotu i za uzyskanie pozytywnej oceny końcowej. Za sama obecność na zajęciach punktów nie przyznaje się.

Należy zwrócić uwagę, iż punkty uzyskane w różnych uczelniach, na różnych kierunkach studiów, w ramach różnych programów studiów nie są zaliczane mechanicznie, lecz decyzja o ich zaliczeniu i uznaniu ich liczby przypisanej danemu kursowi (przedmiotowi) należy do jednostki prowadzącej studia macierzyste studenta.

Wyniki uzyskane po ukończeniu kursu są zwykle wyrażane za pomocą skali ocen. W Europie istnieje wiele bardzo różnych systemów oceniania. Aby ułatwić uczelniom transfer ocen przyznawanych studentom ECTS, została wprowadzona skala ocen ECTS. Nie zastępuje ona jednak poszczególnych skal ocen na uczelniach. Uczelnie same podejmują decyzje w jaki sposób system oceniania ECTS odnosi się do ich własnych sposobów oceniania.

Regulamin studiów w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego

Dokumentem podstawowym określającym prawa i obowiązki studenta jest Regulamin Studiów w Uniwersytecie Jagiellońskim, dostępny na stronie internetowej: www.uj.edu.pl/dydaktyka/akty-prawne/tok-studiow. Regulamin Instytutu Filozofii (www.iphils.uj.edu.pl/?l=p1&p=2&r=17) dotyczy wąskiego zakresu spraw związanych z organizacją zajęć i zaliczaniem roku akademickiego.

Zapisy Regulaminu IF nie są wiążące w przypadku ich niezgodności z obowiązującym Regulaminem Studiów UJ. Regulamin studiów w Instytucie Filozofii jest oparty na Europejskim Systemie Transferu Punktów (ECTS).

KOGNITYWISTYKA

STUDIA STACJONARNE

Studia I stopnia (licencjackie)

W normalnym toku studiów student studiów stacjonarnych I stopnia powinien uzyskać następującą liczbę punktów przeliczeniowych ECTS i liczbę godzin zajęć:

po pierwszym roku	co najmniej	60 punktów i 600 godzin
po drugim roku	co najmniej	120 punktów i 1200 godzin
po trzecim roku	co najmniej	180 punktów i 1800 godzin

Kognitywistyka **program studiów od roku akademickiego 2011/2012**

W tabelach poniżej przedstawiono kolejność zaliczania i punktację za kursy obowiązkowe, wskazane w ramach wybieranych specjalności i ścieżek tematycznych oraz minimalną liczbę punktów ECTS za kursy wybierane.

Semestr I

Przedmiot	Prowadzący	Kod	Liczba godzin (wykładu/ćw.)	Forma zaliczenia	ECTS
Wprowadzenie do kognitywistyki	Pracownicy Zakładu Kognitywistyki (ZK)	KWK01	30/15	Egz.	5
Wprowadzenie do filozofii	dr S. Kołodziejczyk mgr P. Rojek	KWF01	30/15	Egz.	5
Wprowadzenie do psychologii (wykład w IPs)	dr Z. Wodniecka doktoranci ZPE	KWP01	30/30	Egz.	7
Metodologia badań empirycznych z elementami statystyki (wykład w Ips)	dr hab. P. Wolski mgr Maciej Taraday	KMB01	30/30	Egz.	7
Wprowadzenie do logiki	prof. dr hab. W. Suchoń dr K. Idziak	KWL01	30/30	Egz.	6
Technologie informacyjne	doktoranci IF	KTI01	0/30	Egz.	3
J. angielski			0/30	Zal.	1
WF			0/30	Zal.	
Razem			150/210=360		34

Semestr II

Przedmiot	Prowadzący	Kod	Liczba godzin (wykładu/ćw.)	Forma zaliczenia	ECTS
Wprowadzenie do informatyki	dr inż. G. J. Nalepa doktorant ZK	KWIN02	30/30	Egz.	6
Psychologia poznawcza	dr A. Chuderski mgr Anna Anzulewicz	KPP02	30/30	Egz.	7
Wprowadzenie do językoznawstwa	prof. dr hab. I. Bobrowski dr T. Puchaczewski	KWJ02	30/30	Egz.	6
Epistemologia	prof. dr hab. J. Woleński dr hab. T. Czarnecki dr A. Dąbrowski	KE02	30/15	Egz.	5
Teoria mnogości	prof. dr hab. W. Suchoń dr K. Idziak	KTM02	30/30	Egz.	6
Zarys historii filozofii: umysł, poznanie, wiedza I	dr hab. J. Widomski dr hab. prof. UJ M. Kuniński	KHF02	30/0	Zal.	3
J. angielski			0/30	Zal.	1
WF			0/30	Zal.	
			180/195=375		34

Semestr III

Przedmiot	Prowadzący	Kod	Liczba godzin (wykładu/ćw.)	Forma zaliczenia	ECTS
Poznanie społeczne (wykład w IPs)	prof. dr hab. M. Kossowska doktoranci ZPS	KPS03	30/30	Egz.	7
Biologiczne mechanizmy zachowania: Analiza funkcjonalna mózgu (wykład w IPs)	dr M. Binder dr M. Wyczęsany	KBM03	30/30	Egz.	7
Filozofia umysłu	dr hab. prof. UJ J. Bremer	KFU03	30/15	Egz.	5
Wprowadzenie do sztucznej inteligencji	dr inż. G. J. Nalepa doktorant ZK	KWS03	30/30	Egz.	6
Matematyczne podstawy kognitywistyki	dr K. Idziak	KMP03	30/30	Egz.	6
Zarys historii filozofii: umysł, poznanie, wiedza II	prof. dr hab. J. Miklaszewska dr hab. J. Mizera	KHF03	30/0	Zal.	3
Warsztat pracy badawczej	Pracownicy ZK	KWP03	0/15	Zal.	1
J. angielski			0/30	Zal.	1
			180/180=360		36

Semestr IV

Przedmiot	Prowadzący	Kod	Liczba godzin (wykładu/ćw.)	Forma zaliczenia	ECTS
Podstawowe problemy kognitywistyki – percepcja	dr S. Kołodziejczyk	KPK04	30/15	Egz.	5
Psychologia rozwoju człowieka	dr M. Białecka-Pikul	KPR04	30/30	Egz.	7
Antropologia filozoficzna	dr hab. prof. UJ M. Drwięga	KAF04	30/15	Egz.	5
Filozofia języka	dr L. Wroński	KFJ04	15/30	Egz.	5
Neurocybernetyka (wykład w AGH)	prof. dr hab. inż. R. Tadeusiewicz	KNC04	30/0	Egz.	3
Informatyka kognitywna	dr L. Ogiela	KIK04	15/15	Egz.	3
Kurs do wyboru*			30/0 (min.)	Egz.	3 (min.)
J. angielski z egzaminem			0/30	Egz.	5
			180/135=315		36

* kurs do wyboru na II roku może być także realizowany na III semestrze

Semestr V

Przedmiot	Prowadzący	Kod	Liczba godzin (wykładu/ćw.)	Forma zaliczenia	ECTS
Podstawowe problemy kognitywistyki – reprezentacja	dr S. Kołodziejczyk	KPK05	30/15	Egz.	5
Cognitive neuroscience	dr A. Wykowska	KCK05	30/15	Egz.	6
Kursy do wyboru			90/90 (min.)	Egz./Zal.	20 (min.)
			150/120=270		31 (min.)

Semestr VI

Przedmiot	Prowadzący	Kod	Liczba godzin (wykładu/ćw.)	Forma zaliczenia	ECTS
Podstawowe problemy kognitywistyki – świadomość	dr hab. prof. UJ J. Bremer	KPK06	30/15	Egz.	5
Computational modeling of thinking and reasoning	dr A. Chuderski	KCM06	30/15	Egz.	6
Kursy do wyboru			90/90 (min.)	Egz./Zal.	20 (min.)
			150/120=270		31 (min.)

RAZEM w ciągu trzech lat studiów: minimum 1950 godzin, 202 punkty ECTS

Opracowali: J. Bremer, A. Chuderski, S. Kołodziejczyk, G. J. Nalepa
Zatwierdzony przez Dyрекcję IF UJ: 18.01.2011. Zaktualizowany: 14.04.2011.

Kursy dedykowane do wyboru od II roku

Przedmiot	Prowadzący	Kod	L. godzin	Forma zalicz.	ECTS
Wstęp do językoznawstwa kognitywnego	prof. dr hab. E. Muskat-Tabakowska	KWJK	30/0	Zal. z oceną	2
Jedność i tożsamość osoby w świetle danych z badań psychiatrycznych	dr hab. prof. UJ. J. Bremer	KJTO	30/15	Egz.	5
Procesy i treści mentalne	dr S. Kołodziejczyk	KPTM	30/30	Egz.	6
Kategorie antropologiczne w dziełach klasyków współczesności	Prof. dr hab. Elżbieta Paczkowska-Łagowska	KKAs	30/30	Zal.	6
Samowiedza i samoświadomość (seminarium roczne)	prof. dr hab. R. Piłat	KSS	60/0	Egz.	6
Psychoontologia	dr J. Sytnik-Czetwertyński	KPO	30/15	Egz.	5
Wybrane koncepcje intencjonalności. Analiza i krytyka	dr A. Dąbrowski	KKI	30/15	Egz.	5
Kognitywistyka a etyka i estetyka	dr S. Florek	KEE	30/30	Egz.	6
Ewolucja narządów zmysłu i mózgu	dr K. Młynarski	KENZ	30/15	Egz.	5
Inżynieria wiedzy i Sieć Semantyczna	dr inż. G. J. Nalepa	KIWS	30/30	Egz.	6
Inteligencja obliczeniowa (kurs w AGH)	prof. dr hab. M. Ogiela	KIO	15/30	Egz.	5
Podstawy symulacji komputerowej (kurs w AGH)	dr inż. P. Szymczyk	KPS	15/30	Egz.	5
Philosophy of cognitive science	prof. Bipin Indurkha	KPCS	15/30	Egz.	6
Cognitive robotics	prof. Bipin Indurkha	KCR	15/30	Egz.	6

Kurs z grafiki komputerowej (kurs w AGH)	prof. AGH dr hab. inż. T. Szuba	KGK	15/30	Egz.	5
Techniki zdalnego nauczania (e-learning)	zostanie podany później	KTZN	15/30	Egz.	5
Kierowanie procesami poznawczymi	dr A. Sajdak	KPP	30/15	Egz.	5
Filozofia teorii informacji	dr J. Werszowiec-Płazowski	KFTI	30/30	Egz.	6
Umysł jako narzędzie przetwarzania informacji	dr M. Suwara	KUNO	30/15	Egz.	5

Do wyboru są także dowolne kursy (niededykowane) z katalogów kierunków: Filozofia, Psychologia, Pedagogika, Neurobiologia, Informatyka oraz Socjologia.

Opisy kursów prowadzonych w semestrach I–IV

Wprowadzenie do kognitywistyki

Osoby prowadzące:	dr hab. prof. UJ Józef Bremer, dr Adam Chuderski, dr Stefan Florek, dr Kajetan Młynarski, dr Grzegorz J. Nalepa
Kod	KWK01
Semestr:	I, zimowy
Liczba godzin:	30 + 15
ECTS:	5

Tematyka zajęć

Powstanie i rozwój kognitywistyki jako nauki interdyscyplinarnej obejmującej filozofię, psychologię, neurobiologię, językoznawstwo i naukę o sztucznej inteligencji. Główne problemy badawcze w kognitywistyce: spostrzeganie, uwaga, wyobraźnia, pamięć, myślenie, język. Metody badawcze. Komputerowe modelowanie umysłu. Natura i rodzaje reprezentacji umysłowych: reprezentacje twierdzeniowe, obrazowe, sieci semantyczne, pojęcia, schematy. Emocje jako przedmiot badań kognitywistycznych. Świadomość — „trudny problem” i próby jego rozwiązania. Przegląd wybranych zagadnień sztucznej inteligencji, rozwój tej dziedziny oraz jej wybrane metody i narzędzia.

Literatura przedmiotu

- Duch W. (1999). Czym jest kognitywistyka? *Kognitywistyka i Media w Edukacji*, 1. www.fizyka.umk.pl/~duch/cog-book/kognitywistyka.htm
- Klawiter Andrzej, red. (2008). *Formy Aktywności umysłu. Ujęcia kognitywistyczne. Emocje, percepcja, świadomość*. Warszawa: Wydawnictwo PWN [część I i III].
- Nęcka E. i in. (2006). *Psychologia poznawcza*, rozdział 2: Istota i forma reprezentacji umysłowych. Warszawa: Wydawnictwo PWN.
- S. Pinker, *Jak działa umysł*, Warszawa, Książka i Wiedza, 2002 [wybrane rozdziały].

Literatura dodatkowa

- P. Thagard, *Mind. Introduction to cognitive science*, MIT 2005.
- S. Russel, P. Norvig, *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, Prentice Hall, 2009.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Aktywna obecność na ćwiczeniach, egzamin testowy.

Wprowadzenie do filozofii

Osoba prowadząca:	dr Sebastian Tomasz Kołodziejczyk
Kod	KWF01
Semestr:	I, zimowy
Liczba godzin:	45 (30 + 15)
ECTS:	5

Tematyka zajęć

Celem kursu jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi problemami filozofii, podziałem na główne dziedziny filozofii, metodologią uprawiania filozofii oraz rolą filozofii w naukach o poznaniu (kognitywistyce). Cel ten zostanie uzyskany dzięki zaznajomieniu z korpusem artykułów przybliżających naturę i funkcję filozofii, opanowanie podstawowych pojęć filozoficznych, umiejętność rekonstrukcji i twórczej konstrukcji argumentu filozoficznego, umiejętność rozpoznawania problemów i trudności filozoficznych w teoriach z zakresu nauk kognitywnych.

Na zajęciach (wykładach i konwersatorium) poruszone zostaną takie zagadnienia jak: 1. Rozumienia i definicje „filozofii”; 2. Relacje między filozofią a nauką, filozofią a teologią, filozofią a literaturą; 3. Typy metodologiczne filozofii; 4. Miejsce i rola filozofii w kognitywistyce; 5. Współczesne kierunki i nurty filozofii; 6. Filozofia angloamerykańska vs. filozofia kontynentalna. Źródła, problemy, metody; 7. Dyscypliny filozoficzne: podziały, problemy, metody; 8. Metodologia filozofii: logiczna analiza języka, analiza lingwistyczna, fenomenologia, hermeneutyka; 9. Natura i funkcja teorii filozoficznych; 10. Problem statusu umysłu i treści mentalnych; 11. Problem psychofizyczny; 12. Tożsamość osobowa; 13. Wolność i determinizm; 14. Istnienie i identyczność; 15. Wiedza, poznanie i prawda.

Literatura przedmiotu

Dane bibliograficzne zostaną podane na pierwszych zajęciach.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Kurs kończy się egzaminem pisemnym. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z konwersatorium. Punkty przyznane na ćwiczeniach stanowią 25 proc. całkowitej ilości punktów możliwych do uzyskania z egzaminu. Warunki zaliczenia ćwiczeń ustala prowadzący.

Wprowadzenie do psychologii

Osoba prowadząca:	dr Zofia Wodniecka-Chlipalska
Kod	KWP01
Semestr:	I, zimowy
Liczba godzin:	60 (30 + 30)
ECTS:	7

Tematyka zajęć

Celem kursu jest zaznajomienie studentów I roku z podstawowymi pojęciami, metodami i teoriami psychologii jako nauki. Studenci poznają „z lotu ptaka” całą psychologię, a więc problematykę poznawczą, emocjonalno-motywacyjną, osobowości, różnic indywidualnych, społeczną i związaną z zastosowaniem psychologii w praktyce. Podstawową ideą kursu nie jest jednak przekazanie szczegółowej wiedzy, lecz ukazanie specyfiki myślenia psychologicznego. Szczególną rolą tego kursu jest ukazanie, czym różni się psychologia jako nauka od innych źródeł wiedzy o zachowaniu i psychice, i pod jakim względem przewyższa te alternatywne źródła, a pod jakim względem im ustępuje.

Problematyka

1. Psychologia jako nauka; 2. Spostrzeganie; 3. Uwaga i świadomość; 4. Uczenie się; 5. Emocje i stres; 6. Motywacja; 7. Myślenie; 8. Pamięć; 9. Rozwój psychiczny człowieka; 10. Język i komunikowanie się; 11. Różnice indywidualne, temperament i osobowość; 12. Inteligencja i style poznawcze; 13. Jednostka wobec społeczności; 14. Zaburzenia zachowania; 15. Etyczne aspekty psychologii.

Literatura przedmiotu

R. Gerrig, P. Zimbardo (2008). Psychologia i życie, wyd. nowe. Wydawnictwo Naukowe PWN

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Obecność obowiązkowa.
Egzamin testowy.

Metodologia badań empirycznych z elementami statystyki

Osoba prowadząca:	dr hab. Piotr Wolski
Kod	KMB01
Semestr:	I, zimowy
Liczba godzin:	60 (30 + 30)
ECTS:	7

Tematyka zajęć

Zadaniem kursu jest zaznajomienie uczestników z podstawami psychologicznego warsztatu naukowego. Problematyka:

- „kuchnia nauki” — literatura naukowa, informacja naukowa, standardy publikacyjne;
- metodologia — najważniejsze zasady konstruowania eksperymentów;
- statystyka — miary tendencji centralnej i zmienności, korelacja, regresja, rozkłady zmiennych, podstawy wnioskowania statystycznego.

Literatura przedmiotu

- Francuz, P. i Mackiewicz, R. (2007) Liczby nie wiedzą, skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce nie tylko dla psychologów. Wydawnictwo KUL.
- Górniak, J. i Wachnicki, J. (2000). SPSS for Windows. Pierwsze kroki w analizie danych. Kraków: SPSS Polska.
- Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B.; Zechmeister, J. S. (2002) Metody badawcze w psychologii. Gdańsk: GWP

Literatura uzupełniająca

- Brzeziński, J. (1996) Metodologia badań psychologicznych. Warszawa: PWN.
- Ferguson G., Takane Y. Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice. Wydawnictwo Naukowe PWN

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Obecność obowiązkowa.

Pisemna praca zaliczeniowa; egzamin testowy.

Wprowadzenie do logiki

Osoba prowadząca:	prof. dr hab. Wojciech Suchoń
Kod	KWL01
Semestr:	I, zimowy
Liczba godzin:	60 (30 + 30)
ECTS:	6

Tematyka zajęć

Kurs kanoniczny mający za zadanie wprowadzić słuchacza w elementarne zagadnienia współczesnej logiki formalnej, z naciskiem na związki między językiem naturalnym, a rachunkami logicznymi, ze wskazaniem jednolitej strategii ich konstruowania.

W toku kursu kolejno omawiane będą dwa podstawowe rachunki logiczne: klasyczny rachunek zdań (dobór podstawowych spójników logicznych — konstrukcja adekwatnego języka symbolicznego — wartościowania boolowskie: ich związki z zasadą dwuwartościowości — wzajemna definiowalność i funkcyjna pełność podstawowych funktorów — tautologie, techniki sprawdzania tautologiczności, wynikanie, normalność i niezawodność reguł wnioskowania — system aksjomatyczny, reguły wyprowadzane, inferencja, twierdzenia o dedukcji — dowodzenie założeniowe — twierdzenie o pełności) i uwzględniający struktury wewnętrzzdaniowe klasyczny węższy rachunek predykatów (intuicje związane z kwantyfikacją — konstrukcja adekwatnego języka symbolicznego — wartościowania rzędu pierwszego — tautologie, techniki sprawdzania tautologiczności, wynikanie, normalność i niezawodność reguł wnioskowania — system aksjomatyczny, reguły wyprowadzane, inferencja, twierdzenia o dedukcji — dowodzenie założeniowe — twierdzenie o pełności).

Literatura przedmiotu

- M.Porębska, W.Suchoń: Elementarny wykład logiki formalnej Universitas 1999;
- B.Stanosz: Ćwiczenia z logiki PWN 1998;
- L.Borkowski: Logika formalna PWN 1969;
- J.W.Bremer: Wprowadzenie do logiki, Kraków 2004;
- T.Czeżowski: Logika, Warszawa 1960;
- G.Hunter: Metalogika PWN 1982;
- B.Stanosz: Wprowadzenie do logiki formalnej. Podręcznik dla humanistów PWN 1985.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń (na podstawie aktywnej obecności i sprawdzianów pisemnych przeprowadzanych w toku zajęć); egzamin pisemny.

Technologie informacyjne

Osoby prowadzące	Doktoranci IF UJ
Kod	KTI01
Semestr	I, zimowy
Liczba godzin	30
ECTS	3

Tematyka zajęć

Celem zajęć jest przedstawienie podstaw używania komputerów w środowisku Windows i GNU/Linux. Uczestnicy powinni poznać zasady pracy z plikami różnego typu. Używane jest podstawowe oprogramowanie aplikacyjne, takie jak edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, przeglądarki internetowe czy programy graficzne.

Literatura przedmiotu

Dokumentacja techniczna.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Test praktyczny.

Wstęp do informatyki

Osoba prowadząca	dr inż. Grzegorz J. Nalepa
Kod	KWIN02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

W ramach kursu omawiane są podstawowe zagadnienia informatyki, takie jak projektowanie algorytmów, paradygmaty programowania, narzędzia informatyki, języki programowania, złożoność obliczeniowa, metody formalne w informatyce, elementy konstrukcji komputerów, architektury systemów, sieci komputerowych i aplikacji, oraz podstawy systemów operacyjnych i inżynierii oprogramowania. Obok prezentacji zagadnień teoretycznych podczas kursu przekazywane są praktyczne umiejętności pracy za pomocą wybranych narzędzi, języków i środowisk, w tym języków i narzędzi programowania.

Literatura przedmiotu

- D. Harel, *Rzecz o Istocie Informatyki. Algorytmika*, WNT, 2008.
- M. Ben-Ari, *Logika matematyczna w informatyce*, WNT, 2005.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin pisemny.

Psychologia poznawcza

Osoba prowadząca	dr Adam Chuderski
Kod	KPP02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	7

Tematyka zajęć

Podczas wykładu przedstawione zostaną pojęcia, teorie oraz metody i wyniki badań dotyczące najważniejszych kategorii procesów przetwarzania informacji przez umysł człowieka (zwanym procesami poznawczymi). Poszczególne wykłady będą poświęcone następującym zagadnieniom:

1. Określenie specyfiki psychologii poznawczej oraz jej relacji do innych dziedzin nauki
2. Metody psychologii poznawczej: testy, eksperyment behawioralny, modele formalne
3. Integracja percepcyjna a ekologiczne, konstruktywistyczne i obliczeniowe teorie spostrzegania
4. Funkcje i teorie uwagi oraz paradygmaty jej pomiaru (dwa wykłady)
5. Kontrola poznawcza, kontrola motoryczna i samokontrola
6. Wyobrażenia i jej funkcje w teorii Kosslyna i jej reinterpretacjach
7. Uczenie się oraz kodowanie i wydobywanie w/z pamięci długotrwałej
8. Pamięć krótkotrwała/robocza — modele jej struktury i źródła ograniczeń (dwa wykłady)
9. Kategoryzacja, ocenianie i podejmowanie decyzji
10. Rozwiązywanie problemów, wgląd i twórczość
11. Rozumowanie dedukcyjne, indukcyjne i przez analogię
12. Inteligencja oraz jej rozwój

Podczas ćwiczeń studenci nauczą się podstaw projektowania eksperymentów behawioralnych oraz analizy ich wyników, pozwalających pisać, rozumieć i dyskutować raporty z badań empirycznych. Wszystkie te umiejętności będą potrzebne do opracowania raportu z własnych badań nad procesami poznawczymi, który będzie niezbędny do zaliczenia ćwiczeń.

Literatura przedmiotu

- Sternberg, R. J. (2001). *Psychologia poznawcza*, WSiP. Rozdziały 1–8, 11–14
- Jaśkowski, P. (2009). *Neuronauka poznawcza*, Vizja&Press. Rozdziały 4–8

Literatura uzupełniająca

- P. Francuz (red.) *Obrazy w umyśle: Studia nad percepcją i wyobraźnią*. WN Scholar.
- J. Orzechowski, K.T. Piotrowski, R. Balas, Z. Stettner (red.) *Pamięć robocza*. Academica.
- Mackiewicz, R. (2010). Modele umysłowe i błędy w rozumowaniu. *Studia z Kognitywistyki i Filozofii Umysłu*, 4, 53–77 (Wykład 11).
- Kilka raportów z badań empirycznych, zostaną podane na I ćwiczeniach

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Wykład: Egzamin pisemny testowy (100 pytań) obejmujący wszystkie lektury wprowadzające i poszerzające, do zaliczenia wymagane będzie minimum 60 poprawnych odpowiedzi

Ćwiczenia: Do zaliczenia wymagane jest zaliczenie wszystkich kolokwii oraz napisanie raportu z samodzielnie przeprowadzonego badania empirycznego.

Wprowadzenie do językoznawstwa

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Ireneusz Bobrowski
Kod	KWJ02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Przedmiotem kursu jest język naturalny ujmowany jako jeden z systemów semiotycznych. Omówiona zatem zostanie syntaktyczna, semantyczna i pragmatyczna warstwa języka. Przyjrzymy się też podobieństwom i różnicom w postrzeganiu języka naturalnego przez głównych przedstawicieli podstawowych współczesnych paradygmatów językoznawczych, a więc przez paradygmat historyczno-porównawczy, który jest przejawem ogólniejszego paradygmatu, jakim jest indukcyjnizm, przez strukturalizm (jako przejaw weryfikacyjnizmu), przez generatywizm (jako przejaw falsyfikacyjnizmu) i przez kognitywizm (jako przejaw postmodernizmu). Poświęcimy też nieco uwagi językoznawstwu stosowanemu i oddziaływaniu językoznawstwa na inne dziedziny wiedzy, a także zastanowimy się nad możliwościami analizy języka naturalnego z punktu widzenia innych nauk (m. in. psychologii, socjologii i filozofii).

Literatura przedmiotu

Podstawą kursu jest podręcznik I. Bobrowskiego, *Zaproszenie do językoznawstwa*. Na ćwiczeniach sięgniemy też do tekstów źródłowych dostępnych w języku polskim.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie ćwiczeń i egzamin ustny.

Epistemologia

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Jan Woleński
Kod	KE02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Historia epistemologii, podstawowe pojęcia epistemologiczne, prawda, wiedza, doświadczenie, percepcja, poznanie wrodzone, poznanie empiryczne, tzw. poznanie rozumowe, rozumowanie, uzasadnianie epistemiczne, rodzaje poznania a modele umysły, racjonalizm i antyirracjonalizm, realizm, antyrealizm. Wykład zwraca uwagę na relację pomiędzy problematyką epistemologiczną a kognitywistyczną. W szczególności, omawiane i interpretowane będą rozmaite badania eksperymentalne, np. test Wasona na temat dedukcji. Na ćwiczeniach, w punkcie wyjścia zapoznamy się z przedmiotem, metodą i zadaniami epistemologii oraz z historią takich pojęć jak „dusza”, „umysł”, „czynności umysłu”, „treści psychiczne”, „poznanie”, „zmysły”, „myślenie”. Następnie analizować będziemy wybrane zagadnienia klasycznej epistemologii. Wyjdziemy od wyjaśnienia podstawowych źródeł wiedzy: (1) percepcja, (2) rozum, (3) pamięć, (4) introspekcja. Zbadamy czy któreś z tych źródeł nie jest wtórne oraz czy te cztery standardowe źródła są jedynymi źródłami podstawowymi. Dalej skoncentrujemy się na wytworach poznania/poznawania. Omówimy główne problemy związane z definicją i kryterium wiedzy, włącznie z kontrprzykładami Gettier’a. Analizować będziemy wartości poznawcze, zwłaszcza prawdę. Przede wszystkim pochylimy się nad semantyczną definicją prawdy, którą potraktujemy jako wariant klasycznej teorii prawdy. W tym kontekście zapytamy też o rolę języka. Omówimy rolę aparatury pojęciowej w powstawaniu naszego obrazu świata. Wreszcie odróżnimy epistemologię normatywną od znaturalizowanej i tę pierwszą skonfrontujemy z *Cognitive Science*. Metody dydaktyczne: prezentacja, analiza i dyskusja.

Literatura przedmiotu

J. Woleński, *Epistemologia. Poznanie, prawda, wiedza i realizm*, Warszawa 2005.

Literatura do ćwiczeń

1. Reid, T., (1975). *Rozważania o władzach poznawczych człowieka*, Warszawa: PWN, s. 17–30.
2. Audi, R., „The Sources of Knowledge”, [w:] Moser, P. K., (red.) *The Oxford Handbook of Epistemology*, Oxford University Press, Oxford 2002, s. 71–94; tłum. rob. T. Czarnecki, „Źródła wiedzy”.
3. Kreutz, M., „Introspekcja i jej obrona przed zarzutem niesprawdzalności”, [w:] Tyszka, T., (red.), (1995). *Czy powrót do introspekcji?* Warszawa: PWN, s. 31–57.

4. Gettier, E., „Czy uzasadnione przekonanie prawdziwe jest wiedzą?”, *Principia* 1990, s. 93–96.
5. Tarski, A., „Prawda”, [w:] tenże, (1995). *Pisma logiczno-filozoficzne*, t. I, Warszawa: PWN, s. 292–332.
6. Ajdukiewicz, K., „Obraz świata i aparatura pojęciowa”, [w:] tenże, (1985). *Język i poznanie*, t. I, Warszawa: PWN, s. 175–195.
7. A. I. Goldman, „Relation between Epistemology and Psychology”, *Synthese* 1985, 64, s. 29–68.
8. Quine, W. V. O., „Epistemologia znaturalizowana” [w:] tenże, (1986). *Granice wiedzy i inne eseje filozoficzne*, Warszawa: PIW, s. 106–125.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin. Zaliczenie ćwiczeń: obecność, aktywny udział w zajęciach oraz pozytywne zaliczenie kolokwiiów. Możliwe dodatkowych zadania: opracowanie lub uzupełnienie jakiegoś tematu oraz prezentacja go na forum.

Wprowadzenie do teorii mnogości

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Wojciech Suchoń
Kod	KTM02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Kurs kanoniczny mający za zadanie wprowadzić słuchacza w elementarne zagadnienia teorii mnogości, stanowiący zarazem przygotowanie do kursu z matematyki dla kognitywistów.

W toku kursu kolejno omawiane będą: naiwna teoria mnogości, jej antynomie i sposoby ich przewyciężenia — system Zermelo-Fraenkla: aksjomaty i ich proste konsekwencje — rachunek zbiorów i relacji: działania na zbiorach i ich własności — funkcje: injekcje/surjekcje/bijekcje — równoliczność — relacje w zbiorze: działania/typy relacji — równoważność — częściowy porządek — dobry porządek — zbiory von Neumanna i ich własności — paradoks Burali-Forti — alefy, bety i hipoteza continuum.

Literatura przedmiotu

- W. Suchoń: *Elementy teorii mnogości*, Kraków 1995.
- A. Wojciechowska: *Elementy logiki i teorii mnogości*, Warszawa 1979.
- H. Rasiowa: *Wstęp do matematyki współczesnej*, Warszawa 1968.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń (na podstawie aktywnej obecności i sprawdzianów pisemnych przeprowadzanych w toku zajęć); egzamin pisemny.

Zarys historii filozofii I — umysł, poznanie, wiedza (I część)

Osoba prowadząca	dr hab. Jacek Widomski
Kod	KHF02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	15
ECTS	3 (łącznie obie części)

Tematyka zajęć

Celem wykładów jest zapoznanie studenta z głównymi zagadnieniami filozofii starożytnej i średniowiecznej. Szczególny akcent zostanie położony na wkład myślicieli starożytności i średniowiecza do kultury europejskiej. Wśród rozważanych autorów będą między innymi: Anaksymander, Pitagorejczycy, Platon, Arystoteles, Plotyn, św. Augustyn, św. Tomasz z Akwinu, Jan Duns Szkot, Wilhelm Ockham. Przedmiotem wykładów (część pierwsza) będzie filozofia Platona i Arystotelesa w aspekcie formowania się tych dwóch odrębnych systemów, jak i ich wpływu na późniejsze kierunki filozofii. Omówiony zostanie aspekt teoretyczny i praktyczny filozofii uprawianej w platońskiej Akademii i arystotelesowskim Lykeionie. Część poświęcona filozofii średniowiecznej ma stanowić komentarz do słów Bernarda z Chartres, iż „jesteśmy karłami na barkach olbrzymów” ukazując recepcję myśli platońskiej i arystotelesowskiej w filozofii średniowiecznej. Celem drugiej części wykładów jest pokazanie, że znajomość filozofii średniowiecznej jest niezbędna dla poznania dróg kształtowania się i rozwoju późniejszej myśli filozoficznej.

Literatura przedmiotu

- Böhner, Ph., Gilson, E., (1962), *Historia filozofii chrześcijańskiej*, Warszawa.
- Copleston, F., (2000), *Historia filozofii*, t. II, Warszawa.
- Kirk, G., Raven, J., Schofield, M., (1999), *Filozofia przedsokratejska*, Warszawa.
- Reale, G., (2002), *Historia filozofii starożytnej*, Lublin.

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie z oceną.

Zarys historii filozofii I — umysł, poznanie, wiedza (II część)

Osoba prowadząca	dr hab. prof. UJ Miłowit Kuniński
Kod	KHF02
Semestr	II, letni
Liczba godzin	15
ECTS	3 (łącznie obie części)

Tematyka zajęć

Wykłady koncentrują się na głównych problemach filozofii nowożytnej w układzie historycznym: metafizyka, koncepcja poznania, spór empiryzmu z racjonalizmem o źródła i metody poznania, miejsce poznania naukowego w systemie wiedzy.

1. Metafizyka: nowożytne pojęcie substancji (Kartezjusz, Malebranche, Spinoza, Leibniz), krytyka pojęcia substancji (Locke, Berkeley, Hume) i stanowisko Kanta. Dowody na istnienie Boga i ich krytyka. Pascalowska krytyka metafizyki Kartezjusza. Język Boga w filozofii Berkeley'a a metafizyka.
2. Dualizm Kartezjusza i próby jego przewyciężenia: okazjonalizm Malebranche'a, filozofia Spinozy.
3. Poznanie: umysł i jego władze (Kartezjusz, Malebranche, Locke, Berkeley, Kant (transcendentalizm)).
4. Spór empiryzmu z racjonalizmem: poznanie rozumowe i empiryczne (Kartezjusz, Malebranche, Locke, Berkeley, Kant).
5. Poznanie naukowe a metafizyka (Kartezjusz, Leibniz, Locke). Miejsce doświadczenia w racjonalistycznej koncepcji nauki (Kartezjusz, Leibniz).
6. Koncepcja języka w ujęciu Locke'a i Berkeley'a.

Literatura przedmiotu

Opracowania podstawowe:

1. F. Copleston, *Historia filozofii*, t. IV–VI, Warszawa 2005

Opracowania dodatkowe:

1. G. Rodis-Lewis, *Kartezjusz i racjonalizm*, Warszawa 2000
2. T. Płużański, *Pascal*, Warszawa 1974/2001
3. R. Scruton, *Spinoza*, przeł. J. Dobrowolski, Warszawa 2006
4. Z. Ogonowski, *Locke*, Warszawa 1972
5. S. Sarnowski, *Berkeley: zdrowy rozsądek i idealizm*, Warszawa 1988
6. S. Jedynak, *Hume*, Warszawa 1974
7. O. Höffe, *Immanuel Kant*, tłum. A. M. Kaniowski, Warszawa 1995

Teksty filozofów:

1. R. Descartes, *Medytacje o pierwszej filozofii* [w:] *Medytacje o pierwszej filozofii*, tłum. M. i K. Ajdukiewiczowie, *Zarzuty uczonych mężów oraz odpowiedzi autora*, tłum. S. Swieżawski, Rozmowa z Burmanem, tłum. I. Dąmbska, 2 tomy, Warszawa 1958
2. R. Descartes, *Rozprawa o metodzie*, tłum., wstęp, przypisy W. Wojciechowska, Warszawa 1981
3. R. Descartes, *Namiętności duszy*, tłum. L. Chmaj, Warszawa 1958, cz. I.
4. B. Pascal, *Myśli, w układzie Chevaliera*, tłum. T. Boy-Żeleński, Warszawa 1958, frg. 84–91, 198–227, 451–457, 467–470.
5. B. Spinoza, *Etyka w porządku geometrycznym dowiedziona*, tłum. I. Myślicki, oprac., i wstęp L. Kołakowski, Warszawa 1954, cz. I, cz. IV, przedmowa, definicje, twierdzenia: I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, cz. V, przedmowa.
6. G. W. Leibniz, *Monadologia* [w:] tegoż *Wyznanie wiary filozofa, Rozprawa metafizyczna, Monadologia, Zasady natury i laski oraz inne pisma filozoficzne*, wstęp, tłum. S. Cichowicz i in., Warszawa 1969.
7. J. Locke, *Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego*, tłum. B. J. Gawęcki, t. 1–2, Warszawa 1955, Ks. I, r.II, Ks. III, r. I i II.
8. G. Berkeley, *Traktat o zasadach poznania ludzkiego*, tłum. J. Leszczyński, Warszawa 1956, Wstęp, art. 11–13, 16, 18–19, cz. I, art.1–33.
9. D. Hume, *Badania dotyczące rozumu ludzkiego*, tłum. J. Łukasiewicz i K. Twardowski, Warszawa 1977, r.I, II, III, IV, V. XI cz.III.
10. Kant, *Krytyka czystego rozumu*, tłum. R. Ingarden Warszawa 1957, Wstęp (pag. bocz. B1/A1–B30/A16 włącznie), cz. I, §§1–7 (A19/B33–A41/B58 włącznie), cz.II, dz.I, Ks. I, poddz.I, r.I–III (A66/B91–A83/B116), poddz. II, r. II (B129/A96–A130, B130–B152 włącznie).

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie na podstawie ustnego sprawdzianu. Warunkiem zaliczenia jest udzielenie odpowiedzi na dwa losowo wybrane pytania.

Poznanie społeczne

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Małgorzata Kossowska
Kod	KPS03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	7

Tematyka zajęć

Cel Przedstawienie podstawowej wiedzy z zakresu psychologii społecznej, zaznajomienie studentów z wiodącymi nurtami teoretycznymi, przygotowanie do samodzielnego studiowania poszerzającego wiedzę o najnowsze osiągnięcia w tej dziedzinie.

Problematyka Pierwsza część kursu obejmuje prezentację podstawowych podejść teoretycznych i metodologii psychologii społecznej. Dodatkowo przedstawiana jest tematyka związana z: formułowaniem, kumulowaniem, organizowaniem i używaniem wiedzy o świecie (przetwarzanie i zapamiętywanie informacji społecznej, schematy, skrypty, stereotypy, naiwne koncepcje natury ludzkiej); percepcją społeczną, atrybucją, zniekształceniami i błędami w sądzeniu (heurystyki, afekt, motywacja, czynniki sytuacyjne); rolą Ja i samooceny; wartościami, postawami i zmianą postaw.

Sposób realizacji Uczestnictwo w wykładzie i ćwiczeniach, analiza tekstów, dyskusja, praca indywidualna, praca nad problemem.

Spodziewany efekt Po zakończeniu kursu student powinien dysponować wiedzą umożliwiającą rozumienie złożonych sytuacji społecznych, diagnozę problemów społecznych, oraz przygotowanie procedur zmiany społecznej. W trakcie kursu student powinien rozwinąć umiejętności konstrukcji narzędzi do pomiaru postaw, projektowania eksperymentów, wykorzystania wiedzy do rozwiązywania problemów związanych ze społecznym funkcjonowaniem ludzi (np. rozwiązywanie konfliktów).

Literatura obowiązkowa

1. Wojciszke, B. (2002). Człowiek wśród ludzi (rozdział 1–7). Warszawa: Scholar
2. Moskowitz, G. (2009). Zrozumieć siebie i innych (Roz. 10, 11, 12). Gdańsk: GWP.
3. Forsterling, F. (2005). Atrybucje (roz. 1 i 2 oraz 8). Gdańsk: GWP.
4. Forgas, J., Kupling, W. i Ladd, W. (2001). Umysł społeczny (roz. 3). Gdańsk: GWP.
5. Bohner, G. i Wanke, M. (2004). Postawy i zmiana postaw (roz.1–3). Gdańsk: GWP.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Kurs kończy się egzaminem testowym (możliwość kilku krótkich pytań otwartych). Egzamin obejmuje materiał z zajęć (ćwiczenia + wykłady + lektura). Aby zdać egzamin należy odpowiedzieć poprawnie na 50% pytań + 1. Do punktów uzyskanych na egzaminie dolicza się punkty, które zdobywa się na ćwiczeniach: wedle zasady 60% oceny to punkty uzyskane na egzaminie (pod warunkiem uzyskania z testu 50%+1pkt) oraz 40% oceny stanowią punkty z ćwiczeń.

Biologiczne mechanizmy zachowania: Analiza funkcjonalna mózgu

Osoby prowadzące	dr Marek Binder, dr Mirosław Wyczesany
Kod	KBM03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	7

Tematyka zajęć

Celem dydaktycznym kursu jest udostępnienie studentom wiedzy na temat funkcji i budowy mózgu.

Problematyka W trakcie kursu przedstawione zostaną, w formie wykładu, podstawowe wiadomości na temat funkcji mózgu, rozpatrywanej na tzw. poziomie integracyjnym. Chodzi tu w szczególności o mózgowe mechanizmy percepcji, czynności motorycznych, emocji, pamięci i mowy. Źródłem wiedzy na ten temat są badania na zwierzętach metodą eksperymentu laboratoryjnego oraz eksperymentalna i kliniczna neuropsychologia. Charakterystyczną cechą wspólną tych badań jest określenie, na podstawie zmian w zachowaniu, funkcjonalnych skutków uszkodzenia lub stymulacji określonych struktur mózgowych. Opanowanie na poziomie zadowalającym powyższych zagadnień wymaga podstawowej wiedzy w zakresie anatomii i fizjologii układu nerwowego. Zagadnienia te będą tematyką ćwiczeń.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Obecność obowiązkowa. Egzamin testowy.

Filozofia umysłu

Osoba prowadząca	dr hab. prof. UJ Józef Bremer
Kod	KFU03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Celem wykładu jest zapoznanie słuchaczy z zasadniczymi założeniami i formami argumentacji w angloamerykańskich teoriach umysłu (teorie dualistyczne, teorie identyczności *type-type*, *token-token*, funkcjonalizm, t. superweniencji, t. emergencji...). Współczesna filozofia umysłu (*the philosophy of mind*) zadaje teoretyczne pytania o funkcjonowanie umysłu, jego cechy i związek z podłożem fizycznym (pytanie o tzw. *downward causation*). Poszukując odpowiedzi na te pytania będziemy krytycznie analizować filozoficzne — redukcjonistyczne oraz niereducjonistyczne — teorie umysłu, jak i wyniki uzyskane w empirycznych naukach o systemie nerwowym. W ramach proponowanego wykładu przedstawimy dwa problemy: (I) szeroko dzisiaj dyskutowane ujęcie zależności pomiędzy stanami mentalnymi i cielesnymi (*the body-mind problem*), oraz (II) zagadnienia związane z naukowym podejściem do problemu świadomego umysłu (*the conscious mind*), jakości i wolnej woli.

W ramach konwersatorium będą omawiane współczesne, angielskie i polskie teksty z zakresu analitycznych filozofii umysłu.

Literatura przedmiotu

- J. Bremer, Wprowadzenie do filozofii umysłu, Kraków, 2010.
- J. Bremer, Jak to jest być świadomym, Warszawa, 2005.
- D. Chalmers, Philosophy of Mind, Oxford, 2002.
- B. Chwedeńczuk, Filozofia umysłu, Warszawa, 1995.
- C. Koch, Neurobiologia na tropie świadomości, Warszawa, 2008.
- E.J. Lowe, An Introduction to the Philosophy of Mind, Cambridge, 2006.
- B. McLaughlin, Philosophy of mind, Oxford, 2007.
- M. Miłkowski, R. Poczobut, Analityczna metafizyka umysłu, Warszawa, 2008.
- R.L. Lurz, The Philosophy of Animal Minds, Cambridge, 2009.
- U. Żegleń, Filozofia umysłu, Toruń, 2003.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Aktywna obecność na konwersatoriach, napisanie krótkiej pracy, egzamin pisemny.

Wprowadzenie do sztucznej inteligencji

Osoba prowadząca	dr inż. Grzegorz J. Nalepa
Kod	KWS03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Celem kursu jest dokonanie przeglądu najistotniejszych aspektów sztucznej inteligencji przez pryzmat praktycznych problemów. Obok przedstawienia historii rozwoju dziedziny zaprezentowane będą jej współczesne oblicza. Kurs obejmuje również prezentację wybranych metod i narzędzi sztucznej inteligencji. Tematyka kursu obejmuje między innymi: historię i rozwój sztucznej inteligencji, metody formalnej reprezentacji wiedzy, strategie rozwiązywania problemów, metody wnioskowania regułowego, reprezentacja wiedzy niepewnej, systemy ekspertowe, sieci neuronowe, algorytmy ewolucyjne, uczenie maszynowe, programowanie w logice.

Literatura przedmiotu

- S. Russel, P. Norvig, *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, Prentice Hall, 2009.
- Michael Negnevitsky, *Artificial Intelligence: A Guide to Intelligent Systems*, Addison Wesley, 2004.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin pisemny.

Zarys historii filozofii II — umysł, poznanie, wiedza (część I)

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Justyna Miklaszewska
Kod	KHF03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	15
ECTS	3 (łącznie obie części)

Tematyka zajęć

Tematem wykładów jest charakterystyka wybranych koncepcji filozofii współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem myśli anglo-amerykańskiej i francuskiej w okresie od XIX do XXI wieku. Przedstawione zostaną następujące nurty i zagadnienia: pozytywizm i koncepcja klasyfikacji nauk (Comte, Mill), neopozytywizm i jego krytyka (Popper), kierunki badawcze w szkole lwowsko-warszawskiej, filozofia analityczna i jej krytyka (Wittgenstein, Nagel), przełom antypozytywistyczny - filozofia życia (Bergson), hermeneutyka a nauki humanistyczne (Dilthey), pragmatyzm a teoria prawdy (Peirce, James, Dewey), psychoanaliza (Freud, Fromm), wolność jednostki i odpowiedzialność w ujęciu egzystencjalizmu (Sartre, Marcel), filozofia chrześcijańska i personalizm w XX wieku (Maritain, Mounier), strukturalizm jako metoda i jako kierunek filozoficzny (Levi-Strauss, Foucault), postmodernizm (Derrida), główne nurty najnowszej filozofii politycznej (Rawls, Nozick).

Literatura przedmiotu

- J. S. Mill, *Utylitaryzm, O wolności*, Warszawa 2006.
- K.R. Popper, *Utopia i przemoc*, „Znak” 283
- W. James, *Pojęcia filozoficzne i praktyczne wyniki* (w:) H. Buczyńska-Garewicz, *James* (seria: *Myśli i ludzie*) s.212–233.
- J.P. Sartre, *Egzystencjalizm jest humanizmem*, Warszawa 1998.
- H. Bergson, *Ewolucja twórcza* (w:) I. Wojnar *Bergson*, *Myśli i ludzie*, Warszawa 1985, s. 198–236.
- G. Marcel, *Być i mieć*, cz. II: *Zarys fenomenologii posiadania*, Warszawa 1986, s.133–153.
- J. Maritain, *Osoba ludzka i społeczeństwo*, (w:) *Pisma filozoficzne*, Kraków 1988.
- Z.. Freud, *Wstęp do psychoanalizy*, R. XXVIII, Warszawa 1982.
- M. Foucault, *Archeologia wiedzy*, Warszawa 1977, rozdz. I.
- J. Derrida, *Różnia*, (w:) *Drogi współczesnej filozofii*, pod red. M Siemka, Warszawa 1978 lub:
- J. Derrida, *Przebaczyć- nieprzebaczalne i nieprzedawnialne*, „Principia”, t. XXIV–XXV, 1999, s. 5–35.
- I. Berlin, *Dwie koncepcje wolności*, Warszawa 1991, s. 108–193.
- J. Rawls, *Teoria sprawiedliwości*, Warszawa 1994, Rozdz. I,3; II, 11.
- J. Habermas, *Obywatelstwo i tożsamość narodowa*, Warszawa 1993. (przedr. w: *Faktyczność i obowiązywanie*, Warszawa 2005, s.548–573).

Podręczniki

- F. Copleston *Historia filozofii* t.VIII, IX
- F. Copleston, *Filozofia współczesna*, PAX 1981.
- W. Tatarkiewicz, *Historia filozofii*, t. III.
- E. Gilson, T. Langan, A.A. Maurer, *Historia filozofii współczesnej*, Warszawa 1977.
- *Filozofia współczesna*, pod red. Z. Kuderowicza, t.I, II.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin.

Zarys historii filozofii II — umysł, poznanie, wiedza (część II)

Osoba prowadząca	dr hab. Janusz Mizera
Kod	KHF03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	15
ECTS	3 (łącznie obie części)

Tematyka zajęć

Pierwsza część kursu obejmuje zagadnienia związane z rozwojem i krytyką filozofii transcendentnej. Rozpocznie się od prezentacji podstawowych zasad systemu Heglowskiego, aby następnie przejść do prób przewyciężenia filozofii systemowej (Nietzsche, Kierkegaard). Uwzględniona zostanie recepcja filozofii Kanta u Schopenhauera i w neokantyzmie, podstawy transcendentnej fenomenologii Husserla i zwięźczenie idei transcendentalizmu we wczesnym myśleniu Heideggera.

Literatura obowiązkowa

1. Hegel, *Wykłady z filozofii dziejów*, Warszawa 1958, tom I, s. 14–57.
2. Schopenhauer, *Świat jako wola i przedstawienie*, Warszawa 1995, tom II, s. 226–269 („O metafizycznej potrzebie człowieka”).
3. Kierkegaard, *Bojaźń i drżenie*, Warszawa 1969, s. 8–71.
4. Nietzsche, *Pisma pozostałe*, Warszawa 2004, s. 160–171 („O prawdzie i kłamstwie w pozamoralnym sensie”).
5. Cassirer, *Esej o człowieku*, Warszawa 1977, s. 41–82 (pierwsze dwa rozdziały części pierwszej).
6. Husserl, *Medytacje kartezjańskie*, Warszawa 1982, s. 1–38 (Wstęp i pierwsza medytacja).
7. Heidegger, *Odczyty i rozprawy*, Warszawa 2007, s. 65–93 („Przewyciężenie metafizyki”).

Literatura uzupełniająca

1. Copleston, *Historia filozofii*, tom VII („Od Fichtego do Nietzschego”), Warszawa 1995.
2. Schnädelbach, *Filozofia w Niemczech 1831–1933*, Warszawa 1992.
3. Löwith, *Od Hegla do Nietzschego*, Warszawa 2001.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu:

Egzamin.

Matematyczne podstawy kognitywistyki

Osoba prowadząca	dr Katarzyna Idziak
Kod	KMP03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Celem kursu jest zapoznanie i oswojenie studenta z podstawowymi pojęciami i narzędziami teorii mnogości, matematyki dyskretnej i algebry liniowej, wprowadzenie fundamentalnych obiektów matematycznych i opis ich własności.

- Zbiory, operacje na zbiorach, ciągi, słowa
- Relacje, relacje i grafy.
- Funkcje.
- Relacje równoważności.
- Relacje porządku.
- Liczby naturalne, indukcja.
- Algorytmy, rekurencja.
- Zliczanie obiektów.
- Ciała i przestrzenie wektorowe.
- Odwzorowania liniowe.
- Macierze.
- Układy równań liniowych.

Literatura przedmiotu

1. H. Rasiowa, *Wstęp do matematyki*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1984.
2. K. Kuratowski, A. Mostowski, *Teoria mnogości*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1978.
3. W. Marek, J. Onyszkiewicz, *Elementy logiki i teorii mnogości w zadaniach*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
4. K.A.Ross, Ch.R.B.Wright, *Matematyka Dyskretna*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1996.
5. A. Białynicki-Birula, *Algebra liniowa z geometrią*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979.

Warsztat pracy badawczej

Osoby prowadzące	Pracownicy Zakładu Kognitywistyki
Kod	KWP03
Semestr	III, zimowy
Liczba godzin	15
ECTS	1

Tematyka zajęć

Celem zajęć będzie podstawowe wprowadzenie w tematykę kursów obieralnych oraz prezentacja i dyskusja metod i problemów badawczych, jakie składają się na kognitywistykę. Kurs ma za zadanie ułatwić określenie zainteresowań naukowych studentów i wybór kursów dedykowanych na III roku. Prowadzący będą także wspierać radą tych studentów, którzy prowadzą lub chcieliby rozpocząć własny projekt badawczy.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

zaliczenie na podstawie obecności i krótkiego testu.

Podstawowe zagadnienia kognitywistyki — percepcja

Osoba prowadząca	dr Sebastian Tomasz Kołodziejczyk
Kod	KPK04
Semestr	IV, letni
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Program kursu przewiduje zapoznanie słuchaczy z najnowszymi ustaleniami na temat percepcji jako wieloaspektowo badanego zjawiska poznawczego. Wykłady będą obejmowały następujące zagadnienia: 1. Psychologiczne i filozoficzne podejście do percepcji (percepcja a sensepcja; percepcja a myślenie); 2. Neurobiologiczne podłoże procesów i stanów percepcyjnych; 3. Modalności percepcyjne; 4. Percepcja wzrokowa a inne modalności percepcyjne; 5. Percepcja słuchowa a inne modalności percepcyjne; 6. Psychologiczne teorie percepcji; 7. Filozoficzne teorie percepcji; 8. Iluzje i dysfunkcje w obrębie zjawisk percepcyjnych; 9. Percepcja a uwaga; 10. Percepcja a intencjonalność; 11. Percepcja a działanie; 12. Percepcja jako problem kognitywistyczny.

Literatura przedmiotu

Informacje na temat literatury obowiązującej do wykładu i ćwiczeń zostaną przekazane na pierwszych zajęciach. Większość dostępnych publikacji jest wyłącznie w j. angielskim. W związku z tym wymagana jest co najmniej bierna znajomość angielskiego.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Kurs kończy się egzaminem pisemnym (testem). Do egzaminu dopuszczone zostaną osoby, które uzyskały zaliczenie z ćwiczeń — stanowiące do 20% całkowitej oceny z kursu. Formuła ćwiczeń zostanie przedstawiona na pierwszych zajęciach.

Psychologia rozwoju człowieka

Osoba prowadząca	dr Marta Białecka-Pikul
Kod	KPR04
Semestr	IV, letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	7

Tematyka zajęć

Celem kursu jest zapoznanie studentów z podstawową wiedzą na temat natury rozwoju, jego uwarunkowań, przebiegu i konsekwencji. W ramach wykładów, prezentując podstawowe pojęcia (np. rozwój, zmiana rozwojowa, cykl życia) i metody (np. obserwacja, testy, eksperyment) psychologii rozwoju, ukazana zostanie specyfika badań rozwojowych (badania longitudinalne i sekwencyjne). Analiza wybranych teorii rozwoju (poznawcze, neurobiologiczne, uczeniowe, społeczno-kulturowe) umożliwi przedstawienie m.in. takich zagadnień jak: 1) dynamika, ciągłość i sekwencja zmian rozwojowych; 2) indywidualne ścieżki rozwoju; 3) zaburzenia rozwoju. Najważniejsze prawidłowości i cechy charakterystyczne rozwoju fizycznego, motorycznego, poznawczego, społecznego i emocjonalnego dziecka zostaną przedstawione podczas ćwiczeń.

Literatura przedmiotu — podręczniki

- Trempała J. (red.) (w druku). *Psychologia rozwoju człowieka*. Warszawa: PWN
- Boyd, D., Bee, H. (2008). *Psychologia rozwoju człowieka*. Poznań: Wyd. Zysk i s-ka.
- Schaffer, R. H. (2005). *Psychologia dziecka*. Warszawa: PWN

Literatura przedmiotu — pozostałe pozycje

- Baron-Cohen, S. (2009). Rozwój zdolności czytania innych umysłów: cztery etapy. W: A. Klawiter (red.). *Formy aktywności umysłu. Ujęcia kognitywistyczne. Ewolucja i złożone struktury poznawcze*. T. 2., s. 145–171. Warszawa: PWN
- Blakemore, S.-J., Frith, U. (2008). *Jak uczy się mózg?* Kraków: Wydawnictwo UJ.
- Pinker, S. (2005). *Tabula rasa. Spory o naturę ludzką* (r. 13. *Dzieci*). Gdańsk: GWP.
- Tomasello, M. (2002). *Kulturowe źródła ludzkiego poznania*. Warszawa: PIW.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Obecność na wykładach nieobowiązkowa. Zaliczenie ćwiczeń na podstawie: obowiązkowa obecność na ćwiczeniach, aktywny udział w zadaniach i dyskusji podczas ćwiczeń, krótka (10 minut) prezentacja samodzielnie wybranego tematu dotyczącego rozwoju. Punkty uzyskane na zaliczenie dolicza się do surowego wyniku z egzaminu. Egzamin testowy (100 pytań jednokrotnego wyboru w proporcji: 50% treści z wykładu; 50% treści z ćwiczeń i lektury).

Antropologia filozoficzna

Osoba prowadząca	dr hab. prof. UJ Marek Drwięga
Kod	KAF04
Semestr	IV, letni
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Celem kursu jest zapoznanie studentów z głównymi stanowiskami i pojęciami antropologii filozoficznej. Kurs rozpatrywać można z dwóch perspektyw: historycznej i systematycznej. Jeśli mowa o historii to: w części pierwszej przedstawione zostaną wybrane klasyczne stanowiska Platona, Arystotelesa, św. Augustyna, Kartezjusza, Locke'a. Następnie omówiona zostanie krytyka klasycznych stanowisk dokonana m.in. przez Nietzschego, Freuda i ich kontynuatorów, by w części trzeciej przejść do współczesnych autorów M. Heideggera, M. Foucault, P. Ricoeura, Ch. Taylora, transhumanistów itd. Ta historyczna perspektywa uzupełniona zostanie o systematyczną analizę podstawowych pojęć, które pojawiały się i są nadal obecne w antropologii filozoficznej. Mieszczą się tutaj takie pojęcia jak: natura ludzka, *animal rationale*, *imago Dei*, rzecz myśląca obdarzona refleksją, istota naznaczona brakiem, nadczłowiek, egzystencja ludzka, osoba, podmiot, egzystencja wcielona, itp.

Literatura przedmiotu

- Platon, *Uczta*.
- Arystoteles, *O duszy, Etyka nikomachejska*.
- Św. Augustyn, *O Trójcy Świętej*, frag. *Wyznania*.
- Kartezjusz, *Medytacje o pierwszej filozofii*.
- Locke, J. *Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego*, ks. II, rozdz. XXVII.
- Kant, I. *Antropologia w ujęciu pragmatycznym*.
- Nietzsche F., *Tako rzecze Zaratustra*, frag.
- Heidegger M. *Bycie i czas*, frag.
- Ricoeur, P. *O sobie samym jako innym*.
- Taylor, Ch. *Źródła podmiotowości*.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin ustny i praca pisemna za zaliczenie ćwiczeń.

Filozofia języka

Osoba prowadząca	dr Leszek Wroński
Kod	KFJ04
Semestr	IV, letni
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

W ramach przedmiotu omówimy podstawowe problemy filozofii języka. Wprowadzimy odróżnienia pomiędzy konotacją i denotacją (Mill), sensem i znaczeniem (Frege). Omówimy najważniejsze teorie znaczenia (i jego nośników) oraz odniesienia, a następnie różne postaci determinizmu lingwistycznego (wczesny Wittgenstein, Sapir, Whorf). Przedstawimy spór internalizm — eksternalizm, hipotezę „języka myśli” oraz kilka postaw sceptycznych (Quine, Kripkenstein) w kwestii istnienia pewnych podstawowych dla filozofów języka obiektów. W dalszej części kursu nacisk położony będzie na pragmatykę języka. Omówione zostaną koncepcje aktów mowy, od Austina przez Searle’a aż do Bacha i Harnisha, a także idee Grice’a związane z implikaturami konwersacyjnymi (również w uogólnionej wersji Levinsona) oraz odróżnieniem znaczenia mówcy od znaczenia językowego. Przedstawimy też problemy związane z teoriami relewancji (Sperber, Wilson).

Literatura

- J. L. Austin, „Wypowiedzi performatywne”, w: J.L. Austin, *Mówienie i poznawanie*, tłum. B. Chwedeńczuk, PWN 1993.
- K. Bach, R.M. Harnish, *Linguistic Communication and Speech Acts*. Cambridge, Mass.: MIT Press 1979.
- J.A. Fodor, *The Language of Thought*, New York: Thomas Y. Crowell. 1975.
- G. Frege, „Sens i znaczenie”, w: G. Frege, *Pisma semantyczne*, tłum. B. Wolniewicz, PWN 1977.
- P. Grice, „Utterer’s Meaning, Sentence Meaning and Word Meaning”, *Foundations of Language* 4, s. 225–242 (1968).
- P. Grice, „Presupposition and Conversational Implicature”, w: P. Cole (red.), *Radical Pragmatics*, Academic Press, New York (1981).
- S. Kripke, *Nazywanie i konieczność*, tłum. B. Chwedeńczuk, PAX 1988. S. Levinson, *Pragmatyka*, tłum. T. Ciecierski, K. Stachowicz, PWN 2010.
- J.St. Mill, *System logiki*, tłum. Cz. Znamierowski, PWN 1962.
- H. Putnam, „Znaczenie wyrazu ’znaczenie’”, w: H. Putnam, *Wiele twarzy realizmu i inne eseje*, tłum. A. Grobler, PWN 1998.
- B. Russell, „O denotowaniu”, tłum. J. Pelc, w: J. Pelc (red.), *Logika i język. Studia z semiotyki logicznej*, PWN 1967.
- E. Sapir, *Kultura, język, osobowość*, tłum. B. Stanosz, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1978.
- J. Searle, *Speech acts*, Cambridge University Press 1999.

- D. Sperber, D. Wilson, *Relevance: Communication and Cognition*, Oxford: Blackwell 1986 (wydanie II poprawione — 1995).
- P. Strawson, „On referring”, *Mind LIX* (1950). J. Van Heijenoort, „Logic as Language and Logic as Calculus”, *Synthese 17*, s. 324–30.
- B.L. Whorf, *Język, myśl i rzeczywistość*, przeł. T. Hołówka, Wydawnictwo KR, Warszawa 2002.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin ustny, obecność na ćwiczeniach, konspekt z zadanego tekstu.

Neurocybernetyka

Osoba prowadząca	prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz
Kod	KNC04
Semestr	IV, letni
Liczba godzin	30
ECTS	3

Tematyka zajęć

Przedmiot Neurocybernetyka służyć będzie prezentacji wybranych zagadnień związanych z szeroką dziedziną neurocybernetyki, w tym podstawowych architektur neurocybernetycznych, modeli i struktur oraz zasad neuroobrazowania. Słuchacze poznają modele systemu nerwowego przy wykorzystaniu sieci neuronowych. Tematyka zajęć będzie obejmowała takie zagadnienia jak: wprowadzenie do neurocybernetyki, geneza powstania tej nauki, jej znaczenie oraz rola jaką pełni neurocybernetyka w gronie nauk kognitywnych, budowa systemu nerwowego zwierząt i ludzi, modelowanie procesów w komórce nerwowej, analiza i modelowanie procesów przetwarzania informacji w oparciu o właściwości neuronu, analizę percepcji, analizę procesów uczenia, analizę funkcjonowania układu nerwowego oraz sterowanie układu ruchu, modele elementów systemu nerwowego w postaci sztucznych sieci neuronowych, sieci neuronowo-rozmyte i ich zastosowania, architektury neurokognitywne, nowoczesne metody neuroobrazowania, a także miejsce neurocybernetyki w systemie nauk XXI wieku.

Literatura przedmiotu

Literatura zostanie podana na pierwszych zajęciach

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin.

Informatyka kognitywna

Osoba prowadząca	dr Lidia Ogiela
Kod	KIK04
Semestr	IV, letni
Liczba godzin	30 (15 + 15)
ECTS	3

Tematyka zajęć:

Przedmiot Informatyka kognitywna służyć będzie prezentacji obecnie funkcjonujących inteligentnych systemów informacyjnych, systemów kognitywnych oraz prawidłowemu wykorzystaniu procesów analizy kognitywnej i kognitywnej kategoryzacji do zadań analizy i interpretacji danych oraz zadań wnioskowania na podstawie posiadanych i analizowanych zbiorów danych. Tematyka zajęć obejmować będzie wprowadzenie do zagadnień informatyki kognitywnej i systemów kognitywnych, podstawy analizy kognitywnej, metody analizy kognitywnej, kategoryzację w naukach kognitywnych, kognitywne systemy informacyjne, analizę semantyczną, analizę syntaktyczną, inteligentne systemy informacyjne jako przykład wykorzystania analizy znaczeniowej, oraz ekonomiczne, kognitywne systemy informacyjne. W ramach zajęć z Informatyki kognitywnej zaprezentowane zostaną procesy wykorzystania kognitywnych systemów informacyjnych do zadań analizy, interpretacji i rozumienia danych, a także kierunki rozwoju kognitywnych systemów informacyjnych.

Literatura przedmiotu

1. Albus J.S., Meystel A.M., *Engineering of Mind*, Wiley, 2003
2. Meyer-Base A., *Pattern recognition for medical imaging*, Elsevier, 2004
3. Ogiela L., Tadeusiewicz R., *Kategoryzacja w systemach kognitywnych*, UWND AGH, Kraków 2009
4. Ogiela L., Ogiela M. R., *Cognitive Techniques in Visual Data Interpretation*, Springer-Verlag, Berlin Heidelberg 2009

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Zaliczeniem wykładu — egzamin.

Zaliczeniem laboratorium — kolokwium zaliczeniowe sprawdzające praktyczne umiejętności nabyte przez studentów w trakcie całego semestru oraz obecność. Przed zajęciami laboratoryjnymi studenci powinni przypomnieć sobie odpowiednie materiały wykładowe.

Kursy dedykowane do wyboru

Na poniższe kursy mogą się także zapisywać studenci filozofii

Wstęp do językoznawstwa kognitywnego

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Elżbieta Tabakowska
Kod	KWJK
Semestr	zimowy
Liczba godzin	30
ECTS	2

Tematyka zajęć

1. Tło: pre-kognitywizm; „druga rewolucja kognitywna”
2. Językoznawstwo kognitywne: zakres, „cognitive commitments”
3. Semantyka kognitywna
  - teoria schematów wyobraźniowych
  - znaczenia jako „encyklopedia”
  - ramy, domeny, ICM’y
  - semantyka leksykalna
  - kategoryzacja
  - metafora, metonimia
  - przestrzenie mentalne, amalgamaty
4. Gramatyka kognitywna:
  - „usage/user-based models”
  - gramatyki konstrukcyjne
  - założenia modelu Langackerowskiego
5. Gramatyzacja i ikoniczność
6. Ocena językoznawstwa kognitywnego na tle innych teorii; implikacje pedagogiczne

Literatura przedmiotu

- Bartmiński, J., wyd., 1990 *Językowy obraz świata*.
- Bartmiński, J i R.Tokarski, (red.) 1993. *O definicjach i definiowaniu*.
- Grzegorzczkowska, R. i A.Pajdzińska, (red.), 1996. *Językowa kategoryzacja świata*.
- Jäkel, O. 2003. *Metafory w abstrakcyjnych domenach dyskursu*.
- Kardela, H., wyd.,1994. *Podstawy gramatyki kognitywnej*.
- Kalisz, R, 1996. ”Językoznawstwo kognitywne a relatywizm”, *Biuletyn PTJ LII*.
- Kubiński, W., R. Kalisz i E. Modrzejewska (red.). *Językoznawstwo kognitywne*. Wybór tekstów.
- Lakoff, G. i Johnson, M. 1988. *Metafory w naszym życiu*.
- Langacker, R.W., 1995. *Wykłady z gramatyki kognitywnej*.
- Langacker, R.W., 2005. *Wykłady z gramatyki kognitywnej (2)*.
- Langacker, R.W. 2005. *Obserwacje i rozważania na temat zjawiska subiektywfikacji*.

-
- Lewicki, M.R. i R.Tokarski, Reed.), 1995. *Kreowanie świata w tekstach*.
  - Mandler, J. 2004. *Opowiadania, skrypty i sceny: aspekty teorii schematów*.
  - Tabakowska, E., 1995. *Gramatyka i obrazowanie: wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*.
  - Tabakowska, E. 2004. *Kognitywizm po polsku — wczoraj i dziś*.
  - Taylor, J. 2001. *Kategoryzacja w języku*.
  - Taylor, J. 2008. *Gramatyka kognitywna*.
  - Wesółowska, D., 1978, *Neosemantyzmy współczesnego języka polskiego*.
  - Załazińska, A., 2006. *Niewerbalna struktura dialogu*.

W języku angielskim:

- Dirven, R. & M. Verspoor. 1998. *Cognitive exploration of language and linguistics*.
- Heine, Bernd. 1990. *Grammaticalization Chains as Linguistic Categories*. LAUD A291.
- Krzeszowski, T. P. 1997. *Angels and Devils in Hell*, Langacker, R.W. 1988. "A Usage-based model".
- W: B.Rudzka-Ostyn (red.), *Topics in Cognitive Linguistics*.
- Traugott, E.C. i B.Heine (eds.), 1991. *Approaches to Grammaticalization*. vols. I, II.
- Ungerer, F. & H.-J.Schmid. 1996. *An introduction to cognitive linguistics*.

Warunki i forma zaliczenia

Egzamin ustny lub praca pisemna (do wyboru przez studenta).

Jedność i tożsamość osoby w świetle danych z badań psychiatrycznych

Osoba prowadząca	dr hab. prof. UJ Józef Bremer
Kod	KJTO
Semestr	zimowy
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Rosnące zainteresowanie filozofią psychiatrii stawia na nowo filozoficzne pytanie o jedność i tożsamość osoby. Wychodząc od P. Strawsona koncepcji osoby wypracujemy własny, wstępny model tożsamości i jedności osoby, ze szczególnym uwzględnieniem roli ciała. Następnie zbadamy, na ile model ten odpowiada ona tzw. Substancjalnym Teoriom Osoby (Arystoteles, R. Descartes, R. Chisholm) oraz Wiązkowym Teoriom Osoby (między innymi: D. Hume'a, D. Parfita, D. Dennetta, R. Llinasa, T. Metzinger).

W drugiej części przeprowadzimy filozoficzną analizę zaburzeń pojawiających się u osób ze schizofrenią, autyzmem, dysocjacyjnymi zaburzeniami osobowości (DID, MPD, ...), Syndromem Capgrasa, Cotarda i podamy próbę uzasadnienia kognitywistycznego (interdyscyplinarnego) podejście do analizowanych przypadków. Wyniki tych analiz skonfrontujemy z wprowadzoną wcześniej koncepcją jedności i tożsamości osoby. Na jeden lub dwa wykłady przewidziane jest zaproszenie pracowników naukowych z Collegium Medicum UJ.

W ramach konwersatorium będą dyskutowane angielskie i polskie teksty: D. Hume'a, D. Parfita, R. Chisholma, J.R. Searle'a, T. Metzinger, B. de Barbaro, J. Campbella, P.D. Schrebera i innych autorów. Tematyka analizowanych tekstów będzie związana z zagadnieniami omawianymi na wykładach.

Literatura przedmiotu

- A. Bilikiewicz [i inni], *Psychiatria*, 1–3, Wrocław, 2003.
- J. Bremer, *Osoba — fikcja czy rzeczywistość? Tożsamość i jedność Ja w świetle badań neurologicznych*, Kraków 2008.
- Fulford, K.W. (red.) *Oxford Textbook of Philosophy of Psychiatry*, Oxford 2006.
- T. Schramme, (ed), *Philosophy and Psychiatry*, Berlin, 2004.
- P.D. Schreber, *Pamiętniki nerwowo chorego*, Kraków, 2006 (1903).
- J. Searle, „The self as a problem in philosophy and neurobiology”, w: tegoż, *Philosophy in a New Century*, Cambridge 2008, s. 137–151.
- P. Strawson, *Indywidua*, Warszawa 1980.
- Cognitive Theories of Mental Illness, *The Monist*, 82/4, 1999.

Forma i warunki zaliczenia

Warunki zaliczenia: aktywna obecność na konwersatoriach, napisanie krótkiej pracy, egzamin ustny.

Procesy i treści mentalne

Osoba prowadząca	dr Sebastian Tomasz Kołodziejczyk
Kod	KTPM
Semestr	letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Kurs ma charakter monograficzny i w jego trakcie omówię podstawowe podejścia do problemu treści mentalnej (ang. *mental content*). W literaturze dominują dwa nastawienia: semantyczne (najczęstsze) oraz fenomenologiczne. Na tle omawianych teorii rozważę naturę i funkcję treści mentalnej, szczególnie w kontekście pytań stawianych przez filozofię umysłu i kognitywistykę. Zasadnicza grupa pytań dotyczy ontologicznego charakteru procesów i treści mentalnych: konkretyzm vs. abstrakcjonizm oraz semantyczno-logicznego charakteru treści mentalnej: konceptualizm vs. non-konceptualizm.

W trakcie wykładu scharakteryzuję takie pojęcia, jak „szeroka treść mentalna (ang. *broad mental content*)”, „wąska treść mentalna (ang. *narrow mental content*)”, „stan mentalny”, „reprezentacja”, „qualia”, „intencjonalność”, a także zachodzące między nimi relacje.

Literatura przedmiotu

Literatura do kursu zostanie podana na pierwszych zajęciach i będzie składać się głównie z artykułów lub rozdziałów książek napisanych w j. angielskim.

Znajomość j. angielskiego na poziomie średniozaawansowanym wymagana.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

20 minutowa prezentacja na konwersatorium, esej (którego podstawą będzie prezentacja), egzamin pisemny.

Kategorie antropologiczne w dziełach klasyków współczesności

Osoba prowadząca	Prof. dr hab. Elżbieta Paczkowska-Łagowska
Kod	KKAs (kod dla filozofii - HF74s)
Semestr	zimowy i letni, czwartek, 16:30 – 18:00, s. 93
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Na podstawie klasycznych tekstów współczesnej antropologii objaśnimy kategorie służące filozoficznemu ujmowaniu człowieka. Oś tematyczną stanowią następujące ujęcia:

1. Człowiek jako istota otwarta na świat (Max Scheler)
2. Człowiek jako istota ekscentryczna (Helmuth Plessner)
3. Człowiek jako istota działająca (Arnold Gehlen)
4. Człowiek jako istota kulturowa (Ernst Cassirer).

Rezultatem seminarium ma być nabycie umiejętności operowania klasycznymi kategoriami filozoficznego myślenia o człowieku i zrozumienie na tej podstawie zmian zachodzących w kulturze współczesnej.

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

W każdym semestrze jeden protokół, jedna praca pisemna na zakończenie seminarium.

Samowiedza i samoświadomość

Osoba prowadząca	prof. dr hab. Robert Piłat
Kod	KSS
Semestr	zimowy i letni (seminarium roczne)
Liczba godzin	60, czterogodzinne spotkania co dwa tygodnie
ECTS	6

Tematyka zajęć

Zadaniem seminarium jest przemyślenie głównych trudności samowiedzy na gruncie współczesnej literatury filozoficznej i kognitywistycznej. Można mówić przynajmniej o trzech powodach wysokiej rangi, jaką tradycyjnie przyznawano samopoznaniu: (1) Tożsamość. Wiedza o samym sobie jest najistotniejszym składnikiem tożsamości. Sądy o własnej tożsamości mają formę sądów o przynależności lub zgodności z czymś lub kimś. Utożsamiamy się z grupami, sprawami, osobami, stylami, a także z ideami. Lecz biegun relacji utożsamiania, którym jestem ja sam, nie jest zagwarantowany przez samą relację tożsamości, lecz jest założony i musi być ukształtowany na innej drodze. (2) Moralność. Wszelkie moralne odniesienie do własnego działania zakłada rozliczne inne akty i kompetencje poznawcze. Przede wszystkim zakłada askrypcję, czyli przypisanie danego czynu samemu sobie. To zaś odsyła do zagadnienia samowiedzy. Warunki askrypcji są skomplikowane i współczesna refleksja filozoficzna jest daleka od ostatecznego zbadania tego zagadnienia. (3) Przyszłość. Znajomość samego siebie otwiera perspektywę przyszłości danej osoby. Przyszłość niezwiązana z własną rolą w świecie, z własnymi potencjalnościami i innymi dynamicznymi aspektami swojej osoby jest źródłem lęku: mogą w niej zachodzić fakty wzajemnie sprzeczne, co narusza same podstawy oczekiwania, nadziei, obietnicy i innych postaw prospektywnych. Zatem umiejętność związania przyszłości z samym sobą jest niezbędna, a to wymaga samowiedzy.

Teoretyczną motywacją seminarium jest fakt, że samowiedza generuje liczne aporie, które domagają się usunięcia. Aporią nazywam problem, którego rozwiązanie wymaga radykalnej zmiany pojęciowej, przy czym zmiana ta rodzi nowe problemy — czasem tak samo trudne jak problem wyjściowy. Dlatego aporie mają tendencję do utrzymywania się w coraz to nowych postaciach. Samowiedza jest aporetyczna między innymi dlatego, że próba jej realizacji zmienia sam przedmiot samowiedzy. Ideał samowiedzy jest częścią racjonalnej kultury i wynika z obrazu człowieka jako istoty racjonalnej. Jeśli samowiedza generuje aporie, to unieważnia sama siebie, ponieważ pojawia się jako cel niewarty wysiłków racjonalnej istoty. Poszczególne aporie samowiedzy będziemy starać się usuwać odwołując się do najnowszych analiz filozoficznych oraz badań empirycznych. Przedyskutujemy zagadnienia związane z samoświadomością, poznawaniem własnych cech, znajomością sensu własnych wypowiedzi, przypisywaniem sobie czynów, postrzeganiem własnego ciała, wyrażaniem samego siebie, rozumieniem samego siebie i samozałamaniem.

Literatura przedmiotu: Literatura zostanie podana na zajęciach

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu: Praca pisemna, notatki z lektur, aktywny udział w zajęciach.

Psychoontologia

Osoba prowadząca	dr Janusz Sytnik-Czetwertyński
Kod	KPO
Semestr	letni
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Celem nauczania przedmiotu *Psychoontologia* jest opanowanie przez studentów gruntownej wiedzy teoretycznej w tej dziedzinie, oraz nabycie umiejętności posługiwania się podstawowymi pojęciami i ideami z zakresu psychoontologii. Kurs obejmuje następujące części:

Wstępna Wprowadzenie do psychoontologii, definicja psychoontologii i jej główne pojęcia, główne problemy psychoontologii, metody badawcze w psychoontologii.

Pojęcia i problemy poboczne Podstawowe zagadnienia z zakresu ontologii formalnej, podstawowe wiadomości z zakresu zasad tworzenia siatki pojęciowej i systemów filozoficznych, metoda analizy i syntezy jako sztuka rozkładania i scalania pojęć.

Historyczna Psychoontologia w systemach Platona i Arystotelesa, Boecjusza, św. Augustyna, dowód ontologiczny św. Anzelma, koncepcja św. Tomasza, spór o uniwersalia, dylemat psychofizyczny Kartezjusza, leibniziański projekt filozofii, polemika psychoontologii z materializmem, dynamiczna ontologia Kanta-Boścovića, koncepcja Wittgensteina.

Teoretyczna Psychoontologia w badaniach Freuda, Fromma i Junga, Jaspers a Heidegger, Ingardenowski spór o istnienie świata, monadologia informatyczna Perzanowskiego.

Problemowa Problemy współczesnej psychoontologii, koncepcja Damasio, psychoontologia w badaniach eksperymentalnych, kierunki rozwoju współczesnej psychoontologii.

Obowiązkowa literatura przedmiotu

- J. Perzanowski *Teofilozofia Leibniza*, w: G.W. Leibniz *Pisma z teologii mistycznej*, pod red. J. Perzanowskiego, Znak, Kraków 1994.
- M. Urchs *O procesach i procesach myślowych. Elementy kognitywistyki*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2009.
- J. Searle, *Umysł, mózg i nauka*, PWN, Warszawa 1995.
- J. Sytnik-Czetwertyński *Metafizyczne Zasady Wszechświata. Kartezjusz-Newton-Leibniz*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2006.

Nieobowiązkowa literatura przedmiotu

- R. Descartes *Zasady filozofii*, tłum. I. Dąbska, PWN, Warszawa, 1960.
- G.W. Leibniz *Pisma z teologii mistycznej*, pod red. J. Perzanowskiego, Kraków 1994.
- I. Kant *Monadologia fizyczna*, tłum. J. Sytnik-Czetwertyński, w: „Kwartalnik filozoficzny”, Tom XXXVI, Zeszyt 4, Kraków 2008, ss. 111–126.
- R. Boścović *O duszy*, tłum. J. Sytnik-Czetwertyński, w: „Kwartalnik filozoficzny”, Tom XXXVII, Zeszyt 4, Kraków 2009, ss. 87–94.
- L. Wittgenstein *Traktat logiczno-filozoficzny*, tłum. B. Wolniewicz, Warszawa 1997.
- C. G. Jung *Archetypy i symbole*, tłum. J. Prokopiuk, Czytelnik, Warszawa 1993.
- C. G. Jung *Rebis, czyli kamień filozofów*, tłum. J. Prokopiuk, PWN, Warszawa 1989.
- K.T. Jaspers *Rozum i egzystencja*, tłum. C. Piecuch, PWN, Warszawa 1991.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin ustny.

Wybrane koncepcje intencjonalności. Analiza i krytyka

Osoba prowadząca	dr Andrzej Dąbrowski
Kod	KKI
Semestr	letni
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Wedle F. Brentano każde zjawisko psychiczne (i tylko ono) odnosi się do czegoś lub zawiera w sobie coś jako przedmiot: (i) immanentny, (ii) transcendentny lub (iii) bliżej niesprecyzowany. W czasie wykładu omówimy wybrane mentalistyczne koncepcje intencjonalności. Następnie przyjrzymy się pewnym ujęciom lingwistycznym i pragmatycznym, by wreszcie, za wskazówkami W. Lyonsa, przejść do koncepcji mniej standardowych. Jego zdaniem powinniśmy zacząć od leżącej u podstaw, niepropozycjonalnej, analogowej intencjonalności mózgu. Ponadto zapytamy o intencjonalność ciała. Dzięki sprawności motorycznej ludzkie ciało aktywnie usytuowane jest wobec przedmiotowego świata. To aktywne choć jeszcze bezrefleksyjne odnoszenie się do świata tworzy podstawę dla zaistnienia świadomości (M. Merleau-Ponty), a nawet więcej, tworzy pełny sens świadomej refleksji. W tej ekstrapolacji można iść jeszcze dalej i próbować przypisać intencjonalność wszystkim organizmom żywym i całej przyrodzie, tak czyni m.in. R. Millikan. Czy można iść jeszcze dalej? Zdaniem niektórych badaczy intencjonalne mogą być nie tylko organizmy żywe, ale też np. komputery. Robot, któremu chcielibyśmy przypisać intencjonalność musiałby posiadać zdolność do wyszukiwania i identyfikowania ściśle określonych obiektów w polu widzenia (L. Kopp, P. Gärdenfors).

Literatura przedmiotu

- Brinck, I., (2001). „Attention and the evolution of intentional communication”, *Pragmatics & Cognition* 9:2, 255–272.
- Chisholm, R. M., „The Primacy of the Intentional”, *Synthese* 61 (1984), s. 89–109; tłum. polskie (R. Ziemińska): tenże, „Prymat intencjonalności”, *Edukacja Filozoficzna* 16 (1983), s. 5–20.
- Dennett, D. C., (1997), *Natura umysłów*, Warszawa: CIS (rozdz. II).
- Dreyfus, H. L., „Heidegger’s Critique of Husserl’s (and Searle’s) Account of Intentionality”, *Social Research*, 60, 1 (1993).
- Kopp, L., Gärdenfors, P., „Attention as a Minimal Criterion of Intentionality in Robots” (maszynopis).
- Lyons, W., *Approaches to Intentionality*, Oxford: Clarendon Press (fragment).
- Merleau-Ponty, M., (2001). *Fenomenologia percepcji*, Warszawa: Aletheia (rozdz. III).
- Millikan, R. G., (1984). *Language, Thought, and Other Biological Categories*. New Foundations for Realism, Cambridge (itd.): The MIT Press (fragmenty).

- Searle, J. R., (1992). *The Rediscovery of the Mind*, Cambridge, MA: MIT Press, cyt. za: (1999a). *Umysł na nowo odkryty*, Warszawa: PIW (rozdz. VI, VIII).

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Obecność, aktywny udział w zajęciach, krótka prezentacja aspektu problemu.

Kognitywistyka a etyka i estetyka

Osoba prowadząca	dr Stefan Florek
Kod	KEE
Semestr	letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka kursu

Celem kursu jest przedstawienie zarysu stanu badań teoretycznych i empirycznych prowadzonych na gruncie kognitywistyki, które odnoszą się do problematyki etyki i estetyki. Wśród zagadnień omawianych na wykładzie i analizowanych w trakcie ćwiczeń znajdują się m.in.: ewolucja moralności i próby jej modelowania (perspektywa filogenetyczna); rozwój moralny (perspektywa ontogenetyczna); architektura umysłu a organizacja wiedzy moralnej; wpływ ograniczeń w poznawczym funkcjonowaniu umysłu na akty wartościowania moralnego; psycholingwistyczny aspekt moralności i teorii etycznych; procesy poznawcze i afektywne a wartościowanie moralne i podejmowanie decyzji; emocje moralne i ich neuronalne korelaty; problem podmiotowości, wolności i odpowiedzialności moralnej; problemy bioetyczne związane z rozwojem neuronauki; status neuroetyki jako nowej dziedziny wiedzy; filogeneza twórczości artystycznej; poznawcze i afektywne uwarunkowania procesu twórczego; piękno obiektów naturalnych i artefaktów z perspektywy psychologii ewolucyjnej i poznawczej, neuronauki oraz Sztucznej Inteligencji; perspektywy rozwoju neuroestetyki.

Literatura przedmiotu

- Casebeer, William D.; Churchland, Patricia *Neuronalne mechanizmy poznania moralnego: wieloaspektowe podejście do oceny moralnej i podejmowania decyzji moralnych* (w:) A. Klawiter (red.) *Formy aktywności umysłu: ujęcia kognitywistyczne*, t. 2., PWN, Warszawa 2009
- Cavanagh, Patrick *The artist as neuroscientist*. *Nature*, 434, 2005, pp. 301-307
- Churchland, Paul M. *Moral Facts and Moral Knowledge* (in:) *A neurocomputational perspective: the nature of mind and the structure of science*. MIT Press, Cambridge 1989
- Damasio, Antonio *Błąd Kartezjusza. Emocje, rozum i ludzki mózg*. Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 1999 /wybrane fragmenty/
- Dennett, Daniel C. *Elbow Room. The Varieties of Free Will Worth Wanting*, The MIT Press, 1984 /wybrane fragmenty/
- Goldman, Alvin I. *Ethics and Cognitive Science* (in:) *Readings in Philosophy and Cognitive Science*, A. I. Goldman, Ed. The MIT Press, Bradford Books, 1993, pp. 623-645
- Johnson, Mark *Moral Imagination. Implications of Cognitive Science for Ethics*. The University of Chicago Press, Chicago 1993 /wybrane fragmenty/
- Markiewicz, Piotr; Przybysz, Piotr *Neuroestetyczne aspekty komunikacji wizualnej i wyobraźni* (w:) P. Francuz (red.), *Obrazy w umyśle. Studia nad percepcją i wyobraźnią*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, 2007, ss. 111-148.

-
- Miller, Geoffrey *Umysł w zalotach. Jak wybory seksualne kształtowały naturę człowieka*, tłum. Małgorzata Koraszewska, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 2004 /wybrane fragmenty/
  - Ramachandran, Vilyanur S., Hirstein, William *The Science of Art. A Neurological Theory of Aesthetic Experience*, Journal of Consciousness Studies, 6, No. 6-7, 1999, pp. 15-51
  - Zeki, Semir *Inner vision: An Exploration of Art and the Brain*, Oxford University Press, Oxford 1999 /wybrane fragmenty/

Literatura uzupełniająca zostanie podana na pierwszych zajęciach.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest aktywne uczestnictwo w zajęciach, przygotowanie pracy pisemnej lub wygłoszenie referatu. Ocena z przedmiotu zostanie wystawiona na podstawie pracy (lub referatu) oraz egzaminu pisemnego złożonego z testu wyboru i pytań otwartych. Od uczestników kursu wymagana jest bierna znajomość języka angielskiego. Na kurs mogą zapisywać się studenci, którzy nie ukończyli wcześniej kursu „Nauki kognitywne a wybrane problemy etyki i estetyki” (RO48 w katalogach kursów /2008–2010/ Instytutu Filozofii UJ).

Ewolucja narządów zmysłu i mózgu

Osoba prowadząca   dr Kajetan Młynarski

Kod   KENZ

Semestr   letni

Liczba godzin   45 (30 + 15)

ECTS   5

Opis przedmiotu, literatura oraz warunki zaliczenia zostaną podane później.

Inżynieria wiedzy a sieć semantyczna

Osoba prowadząca	dr inż. Grzegorz J. Nalepa
Kod	KIWS
Semestr	zimowy
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Celem kursu jest prezentacja wybranych zagadnień inżynierii wiedzy, w tym wybrane zagadnienia reprezentowania i przetwarzania wiedzy. Zagadnienia praktycznej inżynierii omawiane są na przykładzie projektowania i analizy systemów ekspertowych, oraz systemów reguł i procesów biznesowych. Ponadto, kurs prezentuje rozwój sieci Internet od wczesnego etapu sieci komunikacyjnej, do poziomu platformy przetwarzania i wymiany wiedzy. Omówione są podstawowe technologie komunikacyjne stanowiące fundament Internetu, a następnie architektura systemów wymiany informacji w sieci. Istotą kursu jest pokazanie ewolucji metod opisu i przechowywania treści udostępnionych w sieci w kierunku rozwijanych w sztucznej inteligencji metod reprezentacji i przetwarzania wiedzy. Współcześnie rozwój Internetu jest ukierunkowany na stworzenie tak zwanej Sieci Semantycznej (ang. *The Semantic Web*) w której inteligentne agenty wspomagają człowieka w automatycznym i semi-inteligentnym pozyskiwaniu informacji. Na zajęciach zaprezentowane są praktyczne metody i narzędzia Sieci Semantycznej.

Literatura przedmiotu

- F. van Harmelen, V. Lifschitz, B. Porter, *Handbook of Knowledge Representation*, Elsevier Science, 2008.
- S. Russel, P. Norvig, *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, Prentice Hall, 2009.
- G. Antoniou, F. van Harmelen, *A Semantic Web Primer*, MIT Press, 2004.
- D. Allemang, J. Hendler, *Semantic Web for the Working Ontologist*, Morgan Kaufmann, 2008.
- P. Hitzler, M. Krötzsch, S. Rudolph, *Foundations of Semantic Web Technologies*, Chapman & Hall/CRC Press, 2009.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Egzamin pisemny.

Inteligencja obliczeniowa

Osoba prowadząca	prof. dr hab. inż. Marek Ogiela
Kod	KIO
Semestr	letni
Liczba godzin	45 (15 + 30)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Przedmiot Inteligencja obliczeniowa służyć będzie wprowadzeniu ważnych formalizmów z dziedziny komputerowej klasyfikacji wzorców, w oparciu o takie techniki jak zbiory rozmyte, zbiory przybliżone i metody strukturalne. To właśnie te ostatnie będą szczególnie omawiane w kontekście tworzenia nowych klasy systemów rozumienia i interpretacji wybranych klas zobrazowań i danych. Takie systemy bazować będą na paradygmacie rozumienia obrazów realizowanego za pomocą komputerowych systemów kognitywnych, wykorzystujących w swym działaniu procedury wnioskowania bazujące na rezonansie kognitywnym. Oprócz teoretycznych aspektów inteligentnego wnioskowania kognitywnego na zajęciach zostaną również omówione światowe badania i osiągnięcia w tej dziedzinie wraz ze wskazaniem ich praktycznych zastosowań. Tematyka zajęć będzie obejmować następujące treści: charakterystyka dziedzin sztucznej inteligencji i inteligencji obliczeniowej, wprowadzenie podstawowych formalizmów z lingwistyki matematycznej, omówienie sposobów klasyfikacji semantycznej wzorców w oparciu o języki obrazowe, znaczenie formalizmów lingwistycznych w procesach komputerowego rozumienia wzorców, przedstawienie roli algebry rozmytej w zadaniach klasyfikacji, omówienie funkcji zbiorów przybliżonych i ich możliwości zastosowania do zadań kategoryzacji, zdefiniowanie modeli rozumienia komputerowego i percepcji maszynowej oraz rolę i znaczenie metod inteligencji obliczeniowej w rozwoju informatyki kognitywnej.

Podstawowa literatura przedmiotu

- Marek R. Ogiela, Ryszard Tadeusiewicz, *Modern Computational Intelligence Methods for the Interpretation of Medical Images*, Springer Verlag, Berlin-Heidelberg, 2008
- Marek R. Ogiela, *Strukturalne metody rozpoznawania obrazów w kognitywnej analizie zobrazowań medycznych*, Wydawnictwa AGH, Kraków 2004

Literatura dodatkowa zostanie podana na pierwszych zajęciach

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Zaliczeniem wykładu — egzamin.

Zaliczeniem zajęć projektowych/konwersatoriów — wykonanie projektu i zreferowanie rezultatów na zajęciach sprawozdawczych. Również obecność na zajęciach.

Podstawy symulacji komputerowej

Osoba prowadząca	dr inż. Piotr Szymczyk
Kod	KPS
Semestr	letni
Liczba godzin	45 (15 + 30)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Przedmiot Podstawy symulacji komputerowej służyć będzie przygotowaniu studentów do zadań konstruowania modeli w wybranym obszarze informatyki i umiejętnego posługiwania się nimi oraz prowadzenie symulacji wybranego zjawiska i interpretacji otrzymanych wyników. Ponadto słuchacze przygotowani zostaną do prowadzenia analizy cech systemów informatycznych. Tematyka zajęć będzie obejmować budowę modelu matematycznego, wybrane metody modelowania i ich zastosowanie, klasyczne metody symulacji komputerowej, ich rolę i miejsce w badaniach naukowych, historię symulacji komputerowych, rodzaje symulacji, wybrane metody symulacji komputerowych i ich zastosowanie, odtwarzanie, przewidywanie przebiegu zjawisk oraz działania układów na podstawie znanych parametrów początkowych — symulacja wybranych zjawisk, podstawowe zasady budowy modeli symulacyjnych — analizę zjawisk o charakterze statycznym i dynamicznym. Ponadto omówienie etapów badania symulacyjnego, zalety i wady symulacji komputerowej, prezentację wybranych programów symulacyjnych, szczegółowy opis symulowanego obiektu lub zjawiska, interpretację wyników symulacji komputerowej ze szczególnym uwzględnieniem metody graficznej, prezentację zastosowań programów symulacyjnych w ekonomii i zarządzaniu, medycynie i terapii, oraz w technice.

Literatura przedmiotu

Literatura zostanie podana na pierwszych zajęciach

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Zaliczeniem wykładu — egzamin.

Zaliczeniem laboratorium — aktywność na zajęciach, kolokwium zaliczeniowe sprawdzające praktyczne umiejętności nabyte przez studentów w trakcie całego semestru oraz obecność.

Przed zajęciami laboratoryjnymi studenci powinni przypomnieć sobie odpowiednie materiały wykładowe.

Philosophy of cognitive science

Oсоба prowadząca	prof. dr Bipin Indurkha
Kod	KPCS
Semestr	zimowy
Liczba godzin	45 (15 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć (Scope)

Cognitive Science is an interdisciplinary research area that studies how an agent interacts with its environment, forms beliefs about it, and how the beliefs, in turn, affect its perception of the environment. It explores the mechanisms underlying action and perception, reasoning and beliefs, and so on.

Three major approaches can be identified in the contemporary perspective on Cognitive Science: Neuroscience-based, psychological and behavioral, and modeling-based. In this course we will examine the philosophical basis of all three approaches.

In particular, we will look at the following topics (among others):

1. Behaviorism and mental models
2. Computational and connectionist models and their limits
3. Representations and concepts
4. Role of action and perception
5. Consciousness and free will in the contemporary brain-science research
6. Rationality, reasoning and creativity

Literatura przedmiotu (References)

Here is a sample of some of the material we will be reading in this course:

- *Contemporary Debates in Cognitive Science*, Rob Stainton (ed.), Oxford: Basil Blackwell, 2006.
- *Concepts*, Laurence and Margolis (eds.), MIT Press, 1999.
- *Illusion of Conscious Will*, D.M. Wegner, MIT Press, 2002.
- *Brain-wise*, P.S. Churchland, MIT Press, 2002.

Other relevant papers will be mentioned in the class as we go along.

Warunki i forma zaliczenia (Requirements)

Class participation, 5–6 interim reports (4–5 pages) during the semester, and a term-paper (10–12 pages) at the end of the semester.

Cognitive robotics (The return of the body in the sciences of mind!)

Oсоба prowadząca	prof. dr Bipin Indurkha
Kod	KCR
Semestr	letni
Liczba godzin	45 (15 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Robots are increasingly becoming what computers have been for the sciences of cognition from the 1960s to date. Robotics, and more generally, control systems theory is taking the place of computers as metaphor of choice for cognitive systems. In a way, we are witnessing a grand return of the body in the sciences of mind. This course represents an exposure to the main ideas in the field.

In particular, we will look at the following topics (among others):

1. Robots: Beyond the computer metaphor in cognitive science
2. Varieties of embodiment
3. Evolution of robots
4. Developmental robotics
5. Learning intrinsic environment representations from sensory-motor interactions
6. Designing sociable robots
7. Eliza effect and its role in cognitive robotics: Robots and Autistic children
8. Theory of mind for robots
9. Internal value system in cognitive robotics architectures
10. Interaction theory in cognitive robotics

Literatura przedmiotu

Here is a sample of some of the material we will be reading in this course:

- A. Billard, B. Robins, K. Dautenhahn, J. Nadel (2006). Building, a Mini-Humanoid Robot for the Rehabilitation of Children with Autism. *RESNA Assistive Technology Journal*.
- Cynthia Breazeal (2002). *Designing Sociable Robots*. Cambridge (Mass.): MIT Press
- Cynthia Breazeal, Daphna Buchsbaum, Jesse Gray, David Gatenby, and Bruce Blumberg (2004). Learning From and About Others: Towards Using Imitation to Bootstrap the Social Understanding of Others by Robots. *Artificial Life*.
- Rodney A. Brooks (1991). Intelligence without representation. *Artificial Intelligence*, 47: (139–159)
- Buisson J.-C. (2004). A rhythm recognition computer program to advocate interactivist perception. *Cognitive Science*, 28:1(75–87)

- Cisek, P. (1999). Beyond the computer metaphor: Behavior as interaction. *Journal of Consciousness Studies*, 6(11–12): 125–142.
- Andy Clark and Rick Grush (1999). Towards a cognitive robotics. *Adaptive Behavior*, 7(1):5–16.
- H. Kozima, C. Nakagawa, and H. Yano (2002). Emergence of imitation mediated by objects. *Proc. 2nd international workshop on epigenetic robotics*: 59–61.
- H. Kozima, C. Nakagawa, and H. Yano (2004). Can a robot empathize with people? *Artificial Life and Robotics*, 8(1):83–88
- Maja Mataric (1992). Integration of representation into goal-driven behavior-based robots. *IEEE Trans. on Robotics and Automation*, 8(3): 304–312.
- Kevin O'Regan and Alva Noë (2001). A sensorimotor account of vision and visual consciousness. *Behavioral and Brain Sciences*, 24: 939–1031.
- T. Salter, K. Dautenhahn, R. te Boekhorst (2006) Learning about natural human-robot interaction styles. *Robotics and Autonomous Systems* 54(2): 127–134.
- Joe Saunders, Chrystopher Nehaniv, Kerstin Dautenhahn (2006) Using Self-Imitation to Direct Learning. *Proc. The 15th IEEE International Symposium on Robot and Human Interactive Communication*.
- Schlesinger, M. (2004). Evolving agents as a metaphor for the developing child. *Developmental Science*, 7:154–168.
- Georgi Stojanov (2001). Petitagé: A case study in developmental robotics, *Proceedings of the First International Workshop on Epigenetic Robotics: Modeling Cognitive Development in Robotic Systems*. Lund University Cognitive Studies, 85
- Georgi Stojanov (1999). Embodiment as Metaphor: Metaphorizing-in the Environment. *Lecture Notes in Artificial Intelligence* 1562: 88–98, Springer
- Georgi Stojanov, Goran Trajkovski, Andrea Kulakov (2006). Interactivism in artificial intelligence (AI) and intelligent robotics. *New Ideas in Psychology*. 24 (2):163–185.
- J. Tani (1996). Model-based learning for mobile robot navigation from the dynamical systems perspective, *IEEE Trans. on Systems, Man, and Cybernetics Part B: Cybernetics*, 26 (3):421–436.
- Webb, B (2001) Can robots make good models of biological behavior? *Behavioral and brain sciences*, 24(6)
- Jordan Zlatev, (2001). The Epigenesis of Meaning in Human Beings, and Possibly in Robots. *Minds and Machines*, 11(2): 155–195. Springer
- V. Zykov, E. Mytilinaios, B. Adams and H. Lipson (2005). Self-reproducing machines. *Nature*, 435 (12 May 2005): 163–164.

Warunki i forma zaliczenia

Class participation, 5–6 interim reports (4–5 pages) during the semester, and a term-paper (10–12 pages) at the end of the semester.

Wstęp do grafiki komputerowej

Osoba prowadząca	dr hab. inż. prof. AGH Tadeusz Szuba
Kod	KGK
Semestr	letni
Liczba godzin	60 (30 + 30)
ECTS	6

Tematyka zajęć

Przedmiot zrealizowany będzie w trybie laboratorium przeplatane wykładem. Do tego celu potrzebne jest wyspecjalizowane Lab Grafiki Komputerowej znajdujące się na AGH w D13, III p.

Istota takiego uczenia polega na praktycznym realizowaniu przez studentów w grupach 2 osobowych danego obiektu graficznego, pokazanego wcześniej przez prowadzącego. Do tego celu służy komputer wykładowcy + rzutnik wysokiej rozdzielczości. Przedmiot zakłada realizację ok. 15 jednostek laboratoryjno-wykładowych; każda odpowiada innemu obiektowi graficznemu lub zagadnieniu.

Część wykładowa realizowana jest dopiero wtedy, gdy grupa studencka „na własne oczy zobaczy dany problem”. Przykładowo równania algebraiczne 3-stopnia + odpowiednie struktury danych omawiane są wtedy gdy studenci ”popracują trochę” z obiektami krzywokreślnymi.

Równania różniczkowe + odpowiednie struktury danych omawiane są dopiero wtedy, gdy studenci popracują z obiektami graficznymi typu tkanina. W przedmiocie kładziony jest bardzo silny nacisk na poznanie „istoty rzeczy” przed przystąpieniem do realizacji obiektu graficznego.

Przykład: Leonardo da Vinci jego studia medyczno/techniczno/przyrodnicze.

Literatura przedmiotu

Dokumentacja programu Softimage + tutoriale dostępne na www.

Są dostępne poprzez www prace dyplomowe poziom inżynierski, po polsku, zrealizowane jako podręcznik do Softimage.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Realizacja małego projektu w Softimage 2011 np. „poruszający się konik polny”.

Techniki zdalnego nauczania

Osoba prowadząca	Zostanie podana
Kod	KTZN
Semestr	Zostanie podany
Liczba godzin	45 (15 + 30)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Celem kursu jest przedstawienie podstawowych zasad, metod i narzędzi nauczania na odległość w tym e-learning i blended learning. Pokazane są metody planowania i organizacji kursów, podziału na jednostki, oraz zasad sprawdzania wiedzy. Zaprezentowane są praktyczne narzędzia wspierające proces zdalnego nauczania w tym Moodle i podobne. W ramach ćwiczeń praktycznych pokazane są również narzędzia dodatkowe wspierające organizację kursu, np. fora czy wiki. Wykorzystywane są uczelniane platformy e-learningowe.

Literatura przedmiotu

Dokumentacja programu Moodle, wraz z tutorialami.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Realizacja prostego kursu w programie Moodle, ew. test.

Kierowanie procesami poznawczymi

Osoba prowadząca	dr Anna Sajdak
Kod	KPP
Semestr	zimowy
Liczba godzin	45 (30 + 15)
ECTS	5

Tematyka zajęć

Naukowa refleksja nad procesami poznawczymi i możliwościami ich stymulowania stanowi jeden z najważniejszych obszarów zainteresowań naukowych pedagogiki i jej subdyscypliny dydaktyki. Horyzont pedagogicznych teorii i zbudowanych na ich podstawie prakseologicznych rozwiązań pomoże absolwentowi studiów kognitywistycznych na wieloaspektowe spojrzenie na ludzkie poznawanie, pobudzanie oraz modelowanie układów poznawczych.

W toku zajęć studenci zdobędą podstawowe kompetencje umożliwiające kierowanie procesami poznawczymi. Zatem studenci zdobędą wiedzę o procesie uczenia się — jego stylach, metodach oraz możliwościach edukacyjnego wsparcia, a także o procesie kształcenia, jego modelach, strategiach, wykorzystywanych metodach, a także kontekstach społecznego funkcjonowania. Wiedza ta będzie podstawą orientacyjną dla kształtowanych w trakcie warsztatowych ćwiczeń układów umiejętności kierowniczych, organizacyjnych i interpretacyjnych.

Podstawowa literatura przedmiotu

- F.Bereźnicki: *Dydaktyka kształcenia ogólnego*, Kraków 2001
- W.Okoń: *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1987
- A.Sajdak, *Edukacja kreatywna*, Kraków 2008.
- R.Fisher: *Uczymy jak myśleć*, Warszawa 1999,
- R.Fisher: *Uczymy jak się uczyć*, Warszawa 1999,
- T.Buzan, *Mapy twoich myśli*, Łódź 2007

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu

Aktywny udział w zajęciach, pozytywna ocena poziomu wykonywanych, zadań zespołowych oraz indywidualnych, pozytywnie oceniona praca pisemna — tematy ustalone zostaną na pierwszych zajęciach.

Filozofia teorii informacji

Osoba prowadząca	dr Jan Werszowiec-Płazowski
Kod	KFTI
Semestr	zimowy i letni (kurs roczny)
Liczba godzin	60
ECTS	6

Tematyka zajęć

Celem kursu jest zapoznanie studentów problematyką informacji zarówno od strony pojęciowej jak też z podstawowymi problemami filozoficznymi, jakie legły u podstaw współczesnych kongitywistycznych badań nad informacją.

Tematyka kursu obejmie zagadnienia: różnych sposobów rozumienia informacji (inżynierskie, potoczne, filozoficzne), Shannonowska teoria informacji jako miary transferu danych i jej zastosowanie w filozoficznym problemie wiedzy, elementy sztucznej inteligencji, elementy filozofii lingwistycznej ze szczególnym uwzględnieniem konsekwencji roli języka jako narzędzie komunikacji, informatyczne podejście do zagadnień filozoficznych (symulacje jako narzędzie poznania), logicystyczne podejście do języka i jego odbicie w językach programowania.

Szczegółowy program zajęć

1. Wprowadzenie do filozofii informacji, język jako narzędzie komunikacji, schemat komunikacji
2. Pojęcie informacji: podejście filozoficzne vs podejście matematyczne
3. Krytyka Shannonowskiej definicji informacji z perspektywy epistemologicznej
4. Filozofia sztucznej inteligencji — silna i słaba AI
5. Rozproszona AI
6. Obliczanie i granice obliczalności, teza Turinga-Churcha
7. Mechanika kwantowa a problem AI, komputery kwantowe
8. Miejsce filozofii informacji w ewolucyjnych koncepcjach kultury

Obowiązkowa literatura przedmiotu

- *Blackwell Guide to Philosophy of Computing and Information*, Luciano Floridi (ed.), Malden, MA/Oxford/Carlton:Blackwell Publishing, 2004

Uzupełniająca literatura przedmiotu

- Penrose „Nowy umysł cesarza”
- Searle „Język, umysł, społeczeństwo”
- Mitterer *Tamta strona filozofii. Przeciwno dualistycznej zasadzie poznania*, Warszawa 1996, Oficyna Naukowa
- Paul Grice „Logika i konwersacja”, tłum. J. Wajszczuk
- „Przegląd Humanistyczny” 1977 z. 7. Principia Cybernetica Web

Forma i warunki zaliczenia

Egzamin ustny. Praca pisemna.

Umysł jako narzędzie przetwarzania informacji

Osoba prowadząca	dr Marek Suwara
Kod	KUNO
Semestr	zimowy
Liczba godzin	45
ECTS	5

Tematyka zajęć

Celem kursu jest rozszerzenie wiadomości z dziedziny epistemologii i wstępu do kognitywistyki, zapoznanie studentów z konsekwencjami dla badań w dziedzinie kognitywistyki wyników matematycznych i informatycznych badań nad obliczaniem i uczeniem się.

- Pomędzy umysłem „logicznym” a „informatycznym” — umysł jako narzędzie analizy zdań logicznych — umysł jako narzędzie przetwarzania danych — krótka historia badań nad umysłem i obliczaniem „mechanicznym”
- Dane i kodowanie
- „Fizyczne” aspekty kodowania danych — (pomędzy umysłem a mózgiem cz. I)
- Czym jest przetwarzanie danych?
- Obliczanie i obliczalność. Maszyna Turinga
- Granice obliczalności. Problem stopu. Teza Turinga-Churcha
- Kognitywistyczne konsekwencje granic obliczalności
- Poza granice obliczalności I— algorytmy z elementami losowymi (np. algorytmy genetyczne)
- Poza granice obliczalności II — obliczenia kwantowe
- Procesualny charakter przetwarzania danych
- Uczenie się jako proces przetwarzania danych — na czym polega zapamiętywanie i co jest zapamiętywane (dane czy algorytmy?)
- Maszyny uczące się
- Sieci neuronowe
- Posumowanie — Pomędzy umysłem a mózgiem cz II

Literatura przedmiotu

- Penrose R. *Nowy umysł cesarza*
- Carter M., *Minds and Computers*. . .
- Engelbrecht A., *Computational Intelligence — An Introduction* Wiley, 2007
- Żegleń U., *„Filozofia umysłu”*

Literatura uzupełniająca

- Scott, A., *Schody do umysłu*
- Dennett, D., *„Słodkie sny”*

oraz literatura podana w trakcie zajęć

Forma i warunki zaliczenia

Egzamin ustny i praca pisemna semestralna, bieżąca ocena aktywności studentów w czasie zajęć

Studium Pedagogiczne

Podczas studiów student może uczestniczyć w zajęciach Studium Pedagogicznego, którego ukończenie daje prawo nauczania w szkołach średnich. Tryb zgłaszania się do Studium Pedagogicznego i tok prowadzonych w nim zajęć regulują odrębne przepisy, dostępne w informatorze, bądź w ogłoszeniach Studium. Zobacz: www.spuj.sotiko.pl. Niektóre przedmioty pedagogiczne zostały włączone do katalogu kursów jako kursy poszerzające (POxx). Zaliczenie kursów włączonych do katalogu będzie honorowane na tych samych zasadach, co innych przedmiotów z grupy pozafilozoficznych, niezależnie od tego, że ich zaliczenie jest wymagane przez Studium Pedagogiczne do uzyskania dyplomu ukończenia tego Studium. Zaliczenie pozostałych kursów prowadzonych przez Studium Pedagogiczne nie jest traktowane jako spełnienie wymagań programowych studiów filozoficznych.

FILIZOFIA

SZTUCZNA INTELIGENCJA

PSYCHOLOGIA

NEUROBIOLOGIA

ANTROPOLOGIA

LINGWISTYKA

INFORMATYKA

**Zakład Kognitywistyki
Instytutu Filozofii**

Uniwersytetu Jagiellońskiego

www.kognitywistyka.iphils.uj.edu.pl

Nowy kierunek „kognitywistyka” współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - www.efs.gov.pl
projekt nr 1/POKL.04.01.01-00-171/2009

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

